

DIALOG

Kresťanský diskusný mesačník

XVII. ročník ● 6-7/2024



O B S A H

deň otcov Martina Polohová	4
genezis AKO BOLO NA POČIATKU R. Betina	6
úvaha TOLEROVAŤ NÁZOR Š. Markuš	7
rozhovor ŽILINSKÝ PASTOR Z BUDHISTICKEJ KÓREY J. K. Jang/ E. Bechná	8
téma 30. VÝROČIE KTK V BANSKEJ BYSTRICI	12
rozhovor GIDEONOVCI V BRATISLAVE M. Lazúr, J. Jančo /E. Bachletová	24
detský kútik I. a R. Topolčanyovci	26
fotouvaha ZATVORIL SI RAJ A. Činčuráková Tipulová	28
spod orecha KTO SEJE VIETOR... B. Piatko	30
RELAX	31



Časopis Dialóg vychádza s podporou Cirkvi bratskej, ale obsah jednotlivých príspevkov nevyhnutne nevyjadruje duchovné presvedčenia Cirkvi bratskej.

PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET:

IBAN: SK761100000002621041859, BIC: TATRSKBX, VS: 2024

Redakčná rada: Juraj Institoris, Tomáš Komrska, Tibor Máhrik, Bohuslav Piatko, Rastislav Števko

Čestný člen: Štefan Markuš

Šéfredaktor: Bohuslav Piatko, bpiatko@swanmail.sk, **Jazyková úprava:** Dagmar Balková

Dizajn a grafické spracovanie: Martin Piatko

Sídlo vydavateľa: Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, IČO: 35 757 43

Adresa redakcie: Sadová 28, 900 51 Zohor, č. tel.: 0903 474 142,

e-mail: svatava@swanmail.sk, web: www.dialog.cb.sk

Vydavateľ: Media Svatava, spol. s r.o. **Zadané do tlače:** 10. 6. 2024 **Tlač:** Alfa print, Martin

Predná strana obálky: J. Institoris: 30. Výročie KTK

EV: 2670/08 **ISSN:** 1337-6985



MILAN MITANA
po prevzatí mandátu predsedu
RCB v SR

Skúsím povedať len niekoľko myšlienok, ktoré ma fascinujú na Kristovi evanjelií.

Vlastne, takmer vždy, keď máme nejakú zložitú debatu v cirkvi, kladiem si tú WWJD otázku... What would Jesus do? Čo by spravil Ježiš? No, lenže často narážam na problém. Tie odpovede väčšinou nie sú jednoznačné. Lebo On bol PLNÝ milosti a pravdy. Ja, omilostený hriešnik, mám po prvé: tendenciu vychyľovať sa – na jednu či druhú stranu. No a po druhé: vyčítať z Ježišovho konania šablónovité odpovede je dosť komplikované. Ježiš ma fascinuje svojou láskou k pravde, no zároveň tým, že On sa nikdy nenechal zaškatuľkovať.

Tam, kde by som ja misijne ladený evanjelikál využil možnosti zhromaždeného davu a záujmu, On odchádza do inej dediny či do samoty. Tam, kde On má k dispozícii využitie postavenia a moci, vyberá si službu, pokoru, poníženie a kríž. Tam, kde vidí bigotné, až pokrytecké dodržiavanie Zákona, porušuje sobotu v prospech uzdravenia človeka.

No tým, ktorí si mysleli, že prišiel zrušiť Zákon, vraví, že pokiaľ sa nepominie nebo a zem, nepominie sa ani najmenšie písmenko, ani čiarka zo Zákona, kým sa všetko nestane.

Tam, kde je obvinený z porušovania litery, hovorí o porušenom ľudskom srdci.

Tam, kde chcú iní konať disciplínu a kameňovať, On píše prstom do piesku. A naopak, tých, čo Ho odhovárajú od Jeho cesty, nazýva satanom.

Nechá sa pozvať do domu farizeja na jedlo, no zastane sa extravagantnej lásky hriechnej ženy utierajúcej mu nohy svojimi slzami a narodovou masťou.

Očakávania náboženských ľudí často nenaplnia. Nepostí sa, a tak je označený za žráča a pijana vína. A ak už niečo vyvýši, tak „Milovať budeš“...Milovať budeš z celého srdca, duše, mysli, sily – Pána Boha a všetkých ľudí okolo teba. A to je viac ako všetky obety.

Ježiš sa na jednej strane nenechá zaškatuľkovať, no na strane druhej je Jeho život plne konzistentný, naplnený láskou, pravdou a milosťou, a zameraný na cieľ – oslávenie Otca a vykúpenie ľudstva – nás – Teba i mňa.

Ak teda v Cirkvi bratskej kladieme dôraz na KRISTOCENTRIC-KOŠŤ, tak je to úplne správne. A udržme si to. No vracajme sa neustále do textu evanjelií. A nanovo objavujeme Krista Písem, takého aký je, nie takého, akého by sme Ho my chceli mať.

Tento Ježiš ma uchvátil pred viac ako 30 rokmi. Tohto Ježiša chcem svojou službou – aj v rámci svojich obmedzení a slabostí – reprezentovať. Nech mi Jeho Duch v tom pomáha. ■



DÁVID NOVÁK
po znovuzvolení za predsedu
RCB v ČR

Tak jsem byl silnou většinou delegátů potvrzen na další období jako předseda RCB. Jsem rád, že v našem zřízení existuje volba nebo tajné hlasování a jsem rád, že o mně v tajném hlasování rozhodují kriticky myslící sestry a bratři v Kristu, kteří se nenechají „opít rohlíkem“.

Zde je pár slov, která jsem řekl při svém konferenčním kázání, které se jmenovalo *Láskyplný konflikt s církví*. Jako podklad jsem použil slov Waltera Burkhardta, která jsem lehce poupravil. Vystihují leccos z mého uvažování o církvi:

„Miluji tuto církev, tento živoucí, pulzující, hřešící Boží lid. Miluji ho vášnivě a bolestně. Proč? Přes všechny spory zde zakouším obecenství lásky. Přes všechny instituční hlouposti zde nacházím rozumnou tradici. Přes všechen strach ze sexu zde nacházím vykoupení svého těla. Přes všechnu stísněnost, zde nacházím svobodu. V tomto nelidském světě se zde setkávám se slzami soucitu. Svět je chmurný a chybí mu humor, zde se těším z bohaté radosti a zemitého smíchu. Uprostřed smrti slyším úžasný důraz na život. I když se někdy zdá, že Bůh zde není, vnímám zde reálnou přítomnost Kristovu.“

Takže jdeme společně dál, byť možná někdy budeme společně spíše kulhat dál. Ale bude to s Ním a spolu. ■



PAMÄTÁŠ SA, OCKO?

(pre dievčatko, ktorému ocko zomrel)

Pamätáš sa, ocko, ako sme sa hrali?
Bola som princezná, ty si bol môj kráľ.
S korunkou na hlave sme si tancovali,
keď si v obývačke usporiadal bál.

Pamätáš sa, ocko, na ranné vstávanie?
Keď sa mi tak veľmi nedarilo vstať?
Kropil si ma vodou, štekľil pod rebrami,
kým som to so smiechom nemusela vzdať.

Pamätáš sa, ocko, na tie veľké túry?
Tak sa mi nechcelo loziť po skalách.
S tebou sa však dali zdolať všetky múry.
Bol si môj hrdina, čo nepoznal strach.

Pamätáš sa, ocko, na večerné chvíle?
Hral si na gitare, spieval nežné piesne.
V srdci mi zostali tvoje melódie.
Vždy, keď si ich spievam, trošku sa mi zacnie.

Zacnie sa mi často.
Aj slzička vyjde.
Chýbaš mi, otecko.
Chýbaš mi, môj kráľ.

Chcem ti poďakovať za krásne spomienky.
Za lásku, pretože to je veľký dar.

Ty tu teraz nie si. Si už niekde v nebi.
Ale tvoja láska, tá tu zostala.
A ja vďaka tebe verím, že som vzácna.
Tvoja láska, ocko, vo mne vyhráva.

Vďaka tebe, ocko, mám silu ísť ďalej.
Napriek ťažkým chvíľam sa viem usmievať.
To, že si ma ľúbil, pomáha mi veriť,
že tajomstvo šťastia je v slovách „mať rád“.

PAMÄTÁŠ SA, OCKO?

(pre chlapčeka, ktorému ocko zomrel)

Pamätáš sa, ocko, ako sme sa hrali?
Bol som Luke Skywalker, ty si sa ma bál.
S lajt sejbami v rukách sme sa naháňali,
robil si sa slabým, ja som vyhrával.

Pamätáš sa, ocko, na ranné vstávanie?
Keď sa mi tak veľmi nedarilo vstať?
Kropil si ma vodou, štekľil pod rebrami,
až som sa nakoniec musel rozosmiať.

Pamätáš sa, ocko, na tie veľké túry?
Tak sa mi nechcelo loziť po skalách.
S tebou sa však dali zdolať všetky múry.
Bol si môj hrdina, čo nepoznal strach.

Pamätáš sa, ocko, na večerné chvíle?
Hral si na gitare svoje skvelé piesne.
V srdci mi zostali tvoje melódie.
Keď si ich skúšam hrať, trošku sa mi zacnie.

Zacnie sa mi často.
Aj slza mi vyjde.
Chýba mi, otecko,
čo som v tebe mal.

Chcem ti poďakovať za krásne spomienky.
Za lásku, pretože to je veľký dar.

Ty tu teraz nie si. Si už niekde v nebi.
Ale tvoja láska so mnou zostala.
A ja vďaka tebe verím, že som vzácny.
Tvoja láska, ocko, vo mne vyhráva.

Vďaka tebe, ocko, mám silu ísť ďalej.
Napriek ťažkým chvíľam sa viem usmievať.
To, že si ma ľúbil, pomáha mi veriť,
že tajomstvo šťastia je v slovách „mať rád“.

STĽPČEK:

AKO BOLO NA POČIATKU

RASTISLAV BETINA

SEN O ZMIERENÍ

Snívalo sa mi o krajine, v ktorej poslanci a ľudia v štátnej správe nesmeli klamať: V parlamente tej krajiny prijali „zákon o lži“ a zriadili „parlamentný súd“ ktorý symbolicky trestal tých, ktorí vyslovili lož alebo polopravdu.

Ten parlamentný súd pozostával z niekoľkých nezávislých právnikov (boli zamestnancami parlamentu a nesmeli byť členmi žiadnej politickej strany). Ten súd na základe podania ktoréhokoľvek poslanca posudzoval, či k previneniu zákona o lži došlo, alebo nie.

„Trest“, ktorý ten súd mohol uložiť bol jediný: *vyhlásenie, že dotyčný klamal*. A tento trest mal väčší účinok než akákoľvek pokuta, znamenal ujmu na dôveryhodnosti politika. Bol taký účinný, že v tej krajine sa politické preferencie nezískavali osočovaním politických protivníkov, ale predkladaním zákonov prospešných pre spoločnosť a argumentáciou o kladoch a nedostatkoch predkladaných zákonov.

Krajina prosperovala, lebo všetky posty v správe krajiny sa obsadzovali ľuďmi schopnými plniť povinnosti vyplývajúce z ich funkcie a ľudia videli, že ich rozhodnutia sú správne. A tí, ktorí sa o problematiku zaujíмали, mohli sledovať argumentáciu, ktorá viedla k zákonom a vyhláškam, ktoré sa týkali príslušného úseku. Tým sa dosiahlo, že viac ľudí chápalo zmysel zavedených pravidiel. Prejavilo sa to tým, že ľudia v tej krajine rešpektovali pravidlá a ľudí na riadiacich postoch hodnotili nie podľa toho aká strana ich tam delegovala, ale podľa výsledkov ich práce.

A nebolo potrebné hovoriť o zmierení, pretože ľudia boli spokojní. ■

Ivan Turek



Takto boli dokončené nebesia, zem i všetky ich zástupy. Siedmeho dňa Boh dokončil svoje dielo, ktoré konal, a siedmy deň si Boh odpočinul od všetkého, čo utvoril. Boh požehnal siedmy deň a posvätil ho, lebo v ten deň Boh prestal vykonávať celé svoje stvoriteľské dielo, ktoré utvoril. Takto sa udialo stvorenie neba a zeme (Gn 2, 1 – 4a).

Na konci diela stvorenia zaznie Božie hotovo, je dokonané. *Siedmeho dňa Boh dokončil svoje dielo, ktoré konal*. O mnoho rokov neskôr zaznie Božie hotovo, je dokonané, ešte raz. Tentokrát nie na konci poetického príbehu stvorenia, ale na konci krvavej drámy spasenia. *Ježiš povedal: Je dokonané (Jn 19, 30).*

Ten, ktorý stál na počiatku ako to večné stvoriteľské Slovo, skrze ktorého a pre ktorého bolo všetko stvorené, sa stal človekom. Stvoriteľ sa sám stal stvorením, stvorenou bytosťou, aby šiel na drevo kríža a zomrel za tých, ktorých sám stvoril. Tak sa Boh stvorenia skrze obeť svojho Syna stal aj Bohom spasenia.

Na to, aby nás Boh stvoril, stačila jeho moc. Na to, aby nás vykúpil, bola potrebná jeho smrť. Svojou mocou dal povstať všetkému, čo existuje. Svojou smrťou zachraňuje zo smrti, do ktorej sa prepadlo celé ľudstvo. Ak Božie dokonané je, ktoré zaznelo na konci diela stvorenia, zvestuje Božiu úžasnú stvoriteľskú moc, tak Božie dokonané je, ktoré zaznelo na kríži, zvestuje jeho úžasnú, nepochopiteľnú, zachraňujúcu lásku.

Vďaka tomu, že Boh stvorenia sa v obeti svojho Syna stal aj Bohom spasenia, patríme Bohu dvojnásobným právom. Patríme Mu právom stvorenia i právom spasenia. Stvoril nás pre seba a vykúpil nás pre seba. Aby sme tak boli nielen Božím stvorenstvom, ale aj Božími deťmi. ■

NÁZOR MÔŽEME ČI MUSÍME TOLEROVAŤ?

ŠTEFAN MARKUŠ, máj 2024



Niekomu sa páčia komentáre Denníka N, niekto pokladá politické besedy na TA3 za manipulatívne, iní tlieskajú moderátorovi Markízzy relácie *Ta telo*, ďalší uprednostňujú konšpiračné či alternatívne médiá. Odlišné názory na dianie sveta nás občas aj vyrušia. Protichodné postoje politických strán k ekonomike, k eticko-spoločenským otázkam, pri riadení kultúry, školstva či zdravotníctva vnímame rozpačito. V ostatnom čase sa rozchádzame aj v otázkach podpory vojnou sužovanej Ukrajiny. Nazdávam sa, že o odlišných názoroch si môžeme myslieť svoje, ale ako slobode a demokracii oddaní občania by sme mali byť tolerantní. S mierou tolerancie však nastávajú problémy. Predovšetkým sa nám zdá, že nedorozumenia znášame, lebo musíme. Nie sme si však istí, či akceptovanie manierov neznesiteľného šéfa je súčasne aj tolerantným postojom. To by sa ukázalo, keby sa na chvíľu vymenili pozície. Teda nie je tolerancia ako tolerancia. Je tu taký rozdiel ako napríklad medzi ľahostajnosťou a veľkodušnosťou alebo pohrdaním a úctou. V závažných veciach tolerancia môže byť aj škodlivá. Sme tolerovať, keď sa niekomu krivdí, ohovárajú ho, alebo sa o ňom šíri nepravda? Určite nie. Naše skúsenosti svedčia o tom, že „pravdou“ sa oháňajú práve kontroverzní a neznášanliví ľudia.

„Na pravde najviac záleží a pravda je len jedna. Kto tvrdí niečo iné, ten sa buď mýli a treba ho o nej presvedčiť, lebo je to klamár a verejný nepriateľ a podľa toho s ním treba zaobchádzať“ (krédo jezuitov). Na základe takéhoto presvedčenia inkvizícia v minulosti upaľovala kacírov.

Čo sme si doteraz povedali neznie povzbudivo. Buď nám na niečom záleží a dovolíme v spoločnosti napätia, aby sa pre ne ľudia trebárs aj zabíjali, alebo nám je to všetko jedno – nech má každý pravdu – čo nám umožní vedľa seba žiť v pokoji. Ibaže potom navodzujeme situáciu, keď si už nemáme vôbec čo povedať. Sme zabíjať, kradnúť, podvádzať, a pritom hovoriť, čo chceme, pretože v podstate na ničom nezáleží.

Je to naozaj tak? Som presvedčený, že väčšina logicky uvažujúcich verí, že pravda preda len existuje a je iba jedna. Zosnulý český filozof Jan Sokol hovoril, že v živote sa „...snažíme riadiť len akýmiśi stopami pravdy, o ktorých sme presvedčení, že nás nesklamú. Každý človek sa riadi takou stopou pravdy, ktorá ho oslovila a presvedčila“. Ja iba dodávam, že pravdepodobne existuje niekoľko takých stôp. Našou úlohou je preskúmať ich, objaviť a vydať sa po tej najlepšej. Po takej, ktorá nás privedie bezpečne do cieľa. Pri hľadaní tej jedinečnej stopy je užitočné mať „cestovnú mapu“ a počúvať aj iných. Opačne mysliacich? Áno – aj tých.

Mienkotvorný maďarský denník sa k čitateľom prihovára mottom: **A HÍR SZENT, A VÉLEMÉNY SZABAD!** (Správa je svätá a názor má slobodu). Motto výstižne vyjadruje etický princíp žurnalistiky. Správy v médiách musia byť pravdivé, overené a nezameniteľné. Preto sú „sväté“ – nedotknuteľné. Do rozdelených táborov by mal zaznieť slogan: **TOLERANCIE NIKDY NIE JE PREBYTOK!** ■



말씀
(sermon)

“City on the hill”

언덕 위의 성읍

Pastor Ján Máhrik
(Za kostolom Church)



ŽILINSKÝ PASTOR Z BUDHISTICKEJ KÓREY

Pastor **JONG KOOK JANG** prišiel na Slovensko, do Žiliny v roku 2022, krátko pred tým, ako sa začala vojna na Ukrajine. Prišiel s manželkou a dvoma deťmi, 16-ročnou dcérou Ye Ju a 10-ročným synom Ye Jun. Sú to ľudia plní viery, veselí, komunikatívni a odhodlaní. Mala som veľa príležitostí s nimi spolupracovať, cestovať a dokonca sme spoločne varili halušky! Dnes už majú deti za sebou pár ročníkov v slovenskej škole a dosť dobre rozumejú po slovensky. Dcérika postúpila zo základnej školy do prvého ročníka gymnázia a syn pokračuje vo vzdelávaní na základnej škole. Ye Jun (hovori si tiež Júlia pre zjednodušenie) sa z času na čas zastaví na našej mládeži.

Rozprávala sa s ním EVA BECHNÁ.

Foto: LUBO BECHNÝ

Južná Kórea je taká vzdialená krajina, že si vôbec nevieme predstaviť, ako sa tam žije. Z času na čas sa nám dostanú do uší rôzne „zaručené správy“, ale rada využijem príležitosť počuť skutočnú situáciu práve od vás. Takže začnime od Adama. Aké bolo vaše detstvo v 80-tych rokoch 20. storočia? Ako sa vtedy žilo? Aká bola vaša pôvodná rodina?

J. K. Jang: Narodil som sa v Soule, hlavnom meste Južnej Kórey a moje detstvo bolo úplne bežné. Rodičia boli aktívni a láskaví a naša rodina so štyrmi členmi žila šťastlivo. Mám o dva roky mladšieho brata, ktorý stále žije v Kórei. Keď som bol dieťa, t. j. zhruba v rokoch 1970 až 1980,

nebol taký silný tlak na vzdelanie ako dnes. Nemal som problém dostať sa na strednú školu a nepotreboval som ani špeciálne doučovanie alebo mimoškolské aktivity, ktoré by boli nevyhnutné. Avšak dnes, kórejské deti a študenti vyhľadávajú doučovanie a rôzne dodatočné kurzy v angličtine, matematike či v kórejšine od útleho detstva. Tak napríklad, ak žiak základnej školy, 6. triedy skončí o štvrtý poobede vyučovanie, nasledujú ešte ďalšie dodatočné hodiny v angličtine, matematike, hudobná škola a všeličo iné a nie je výnimkou, že domov prichádza až o deviatej alebo desiatej večer. Väčšina kórejských detí a študentov žije v tejto atmosfére, túžiac iba po úspešnom ži-

vote. Mne osobne sa táto situácia v Kórei zdá veľmi nešťastná.

Hoci je tradičným náboženstvom v Kórey budhizmus, veľmi dobre vieme o veľkom prebudení v posledných dekádach a veľkom rozšírení kresťanstva. Boli ste od detstva vychovávaný v takejto úprimne veriacej kresťanskej rodine?

J. K. Jang: Keď som sa narodil, moja rodina nebola veriaca, kresťanská. Mama, ktorá bola ateistka, sa ako prvá dostala do cirkvi vo veku okolo 30 rokov cez počutie evanjelia a obrátenie. Asi za dvadsiť rokov sme s mojím mladším bratom boli tiež pokrstení a až o 37 rokov neskôr, bol konečne

pokrstený náš otec. Moji rodičia boli obyčajní úradníci. Mama v roku 1988, keď bola v Soule olympiáda, nastúpila na teologický seminár a po jeho skončení sa stala pastorkou. Bola ňou až do dôchodku. Ja som nastúpil na civilnú univerzitu, ale pod vplyvom mamy som si neskôr tiež dokončil teológiu. Po desiatich rokoch pastoračnej prípravy som bol v roku 2010 ordinovaný za pastora.

Vaša mama bola prvá veriaca v rodine a dokonca pastorka, zatiaľ čo otec uveril až oveľa neskôr. To muselo vašej rodine prinášať množstvo problémov. Ako ste fungovali?

J. K. Jang: Moja mama bola prvá kresťanka nielen v našej malej rodine, ale v širokom príbuzenstve vôbec. Naši príbuzní boli pod kultúrnym vplyvom budhizmu a všetky rodinné stretnutia sa uberali v rámci rôznych budhistických tradícií, na čom sa mama potom odmietala zúčastňovať. Snažila sa to svojej rodine vynahradiť láskou, pomocou a službou, ale bolo to náročné. A čo sa týka otca... V mojom detstve nebolo zvykom, že by sa muž tak venoval rodine vo svojom voľnom čase, ako to vidím teraz aj tu v Žiline. Mama zvykla odchádzať do cirkvi už v piatok poobede, trávila tam celú sobotu a nedeľu. A otec zasa trávil svoj voľný víkend s priateľmi pri športe. Mój mladší brat chodieval zvyčajne s mamou, ja som vzdoroval a pripojil som sa k otcovi. Ale mamino svedectvo, obrovská zmena v pohľade na život vďaka Duchu Svätému spôsobila, že som neskôr uveril aj ja a dokonca aj otec, hoci to trvalo 37 rokov. Dnes už veľká časť príbuzenstva sú, vďaka jej veľkému príkladu a svedectvu, kresťania.

Aj na Slovensku sú v niektorých cirkvách farárky. Čo presne robila vaša mama? Mala svoj vlastný zbor?

J. K. Jang: V Kórei neboli v tom čase veľmi rozšírené ženy pastor-

ky a nebolo pre nich veľa aktivít, čo by mohli robiť. Zo začiatku pomáhala na čiastočný úväzok ako pastor-asistent v jednom miestnom zbore v Soule a chodila po domácnostiach a slúžila im pastoračne, ale neskôr, keď už bola ordinovaná, začala pôsobiť vo väznici pre mladistvých.

Vaše rozhodnutie stať sa pastorm bolo teda do veľkej miery ovplyvnené mamou?

J. K. Jang: Áno, samozrejme, mama na mňa v tomto ohľade mala veľký vplyv. Vždy mi zdôrazňovala dôležitosť spásy, rast viery a milosť Ducha Svätého. Vždy hovorievala: „Najcennejšia vec na tejto zemi, o ktorú sa treba starať, je tvoja duša.“ Ukazovala mi dobrý príklad lásky a služby

J. K. Jang: Áno. Od svojej ordinácie som asi dvadsať rokov pôsobil ako pastor na plný úväzok celkovo v piatich cirkevných zboroch. Ale vždy som bol iba ako pastor – asistent, teda ako druhý pastor popri hlavnom správcovi. Až v Žiline som prvýkrát „senior“ pastorm. V Kórei sú presbyteriáni, metodisti, baptisti a letniční a ešte rôzne naddenominačné spoločenstvá. Každý pastor by však mal pôsobiť iba v tej cirkvi, kde bol ordinovaný. V mojom prípade sú to presbyteriáni (Kórejská presbyteriánska cirkev). V jednotlivých komunitách som ako pastor – asistent mal na starosti najmä mládež a mladých dospelých, keď som mal 40 rokov dostal som na starosť domácu a zahraničnú misiu.



ľuďom okolo nej. Počas letného tábora po treťom ročníku strednej školy som urobil záväzok, že sa chcem stať pastorm a chcem mať pozitívny vplyv na ľudí okolo mňa ako mama. Po skončení teológie som začal slúžiť v cirkvi a zažil som, ako Duch Svätý zmenil mnohé životy.

Kým ste prišli na Slovensko, boli ste teda pastorm nejakého lokálneho zboru? Akej cirkvi?

Aká je cirkev v Južnej Kórei? U nás sme v minulosti veľa počuli o veľkom prebudení a vzniku rôznych mega-zborov. Ako je to v súčasnosti?

J. K. Jang: Vzhľadom na pomerne krátku históriu kórejského kresťanstva, je Južná Kórea skutočne požehnaná. Biblia a evanjelium sa prvýkrát dostali na naše územie za dynastie Joseon, čo bolo malé kráľovstvo silne ovplyvnené konfucianizmom a budhizmom vďaka dlhému his-

torickému vplyvu Číny. Evanjelium prišlo cez misionárov z Ameriky, Holandska a Austrálie pred dvesto rokmi. Vrúcne modlitby a túžba po Božom slove pomohli prekonať bolesť z Kórejskej vojny

nebiblickým hnutím a učením. Teológia úspechu a rastu sa stala základom pre zrod obrovských zborov a sebecká cirkevná kultúra so silnými individualistickými tendenciami má aj sociálny do-

me v Krista, Hlavu cirkvi. Je ešte stále veľa ľudí, ktorí očakávajú, že jedného dňa dôjde k zjednoteniu Kórei. Modlia sa a pripravujú sa, aby sa kórejská cirkev stala skutočnou nevestou Kristovou, schopnou misijne slúžiť všetkým národom. Teraz máme spoločný cieľ: „Pane, uzdrav nás!“ Máme úprimnú nádej, že budeme napredovať v zmysle troch Luteroových hesiel: Sola Scriptura! Sola Gratia! A Sola Fide!

To sú veľmi zaujímavé informácie a aj my sa určite môžeme modliť za uzdravenie a zmenu vo vašej krajine. V roku 2022 ste sa s celou rodinou rozhodli presťahovať na Slovensko a stať sa pastorm zboru v Žiline. Čo vás viedlo k tomuto, určite vážnemu, rozhodnutiu?

J. K. Jang: V roku 2019 sa zbor, v ktorom som slúžil ako pastor – asistent modlil za svojho prvého misionára, ktorého by vyslal pri príležitosti 50. ročného jubilea zboru. Výbor, ktorý to všetko pripravoval, vybral mňa a moju rodinu na túto úlohu a začal nás pripravovať. Pôvodný plán bol vyslať nás na Filipíny, ale s nástupom covidu začiatkom roka 2020 sa všetko skomplikovalo. V máji 2021 som sa dozvedel, že v kórejskom zbore v Žiline na Slovensku hľadajú senior pastora a požiadal som výbor, či by som nemohol vymeniť Filipíny za Slovensko. Vyhoveli mi a po absolvovaní príprav a šesť týždňového tréningu sme vo februári 2022 prišli bývať do Žiliny. Verím, že tak ako sa to všetko udialo, všetky situácie a podmienky, boli presne pod Božou kontrolou a vedením.

Už ste tu celá rodina viac ako dva roky. Ako to spätne vnímate? Bolo to veľmi ťažké?

J. K. Jang: Hoci slúžime zasa len Kórejčanom, v skutočnosti je to iné. Po prvé, Kórejčania, ktorí tu žijú, sa majú materiálne veľmi dobre, ale ich duše sú veľmi prázdne. Pretože títo ľudia žijúci mimo svoj domov, žijú často izo-

v r. 1950, kedy sa Kórea rozdelila na dva štáty. Neskôr sa kresťanstvo stalo dôležitou silou pre obrovský ekonomický rozvoj krajiny. Kórejská cirkev bola schopná sa po celé stáročia znovu vzchopiť a rásť navzdory okolnostiam. Avšak momentálne trpí tzv. „teológiou prosperity“, ktorá je taká populárna v Spojených štátoch,

pad. Žiaľ, veľmi to zhoršilo vnímanie cirkvi a kresťanov v Kórei. Pastori dosť často kážu toto evanjelium bohatstva založené na teológii prosperity, naopak, k svojim kongregáciám neradi hovoria zo svojich kazateľníc o hriechu, pokániu a kríži.

Aj keď kórejská cirkev čelí týmto duchovným ťažkostiam, dúfa-



lovane a majú iba pár ľudí, s ktorými môžu zdieľať svoje myšlienky a životy.

Doma v Kórei, ak nenastanú v živote vážne zmeny, ľudia žijú v tom istom zbore dlhé roky, a tak ich viera môže prirodzene rásť tak, že pozorujú a učia sa od duchovne starších. Avšak kórejská komunita tu žije celkom inak. Nikdy nežijú dlho na jednom mieste. Často menia krajinu a sťahujú sa za prácou. Najdlhšie sú na jednom mieste tri alebo štyri roky a mnohí z nich aj kratšie. A to veľmi nenapomáha duchovnému životu a rastu viery. Dva posledné roky boli pre mňa a moju rodinu, čo sa týka adaptácie, veľmi ťažké. Zvlášť pre deti bolo náročné zvyknúť si na školu a jazyk. Ale teraz sme Pánu Bohu veľmi vďační. Vedie nás zo dňa na deň svojou milosťou a dáva

nám radosť a vďačnosť. V Kórei som sa tiež modlil, evanjelizoval a kázal, ale odkedy som prišiel sem, začal som sa modliť oveľa praktickejšie a živšie, hľadať Božiu pomoc, milosť a moja viera sa stala hlbšou. Takže s celou rodinou mu môžeme iba ďakovať.

Je to obrovský nápor na vzťahy v rodine. Tie sa potom môžu dostať do krízy alebo naopak upevniť. Veľmi ma inšpiruje, ako vy s manželkou a deťmi stojíte vždy pri sebe.

J. K. Jang: Keď je niekomu v rodine ťažko alebo je chorý, cíti to celá rodina. V skutočnosti sú na tom všetkom tieto vzťahy jedny z najťažších. A tak my ako rodina musíme o to viac pri sebe stáť, povzbudzovať sa, utešovať. Komunikácia a jednota medzi členmi rodiny môže byť jednoduchá doma

v Kórei, kde máme viacej možností ako riešiť ťažké situácie. Ale tu je to iné. Napriek tomu zažívame úžasnú skúsenosť, ako nás Boh zjednocuje a pomáha nám modliť sa jeden za druhého. Najlepšie na živote v Žiline a na Slovensku je, že som začal mať Boha ešte radšej, zistil som, ako je každá duša drahá a uvedomil som si dôležitosť mojej rodiny. Aj keď všetci doma máme ešte veľký problém so slovenčinou, bojujeme aj s mnohým iným. Ale všetko sa nakoniec dá akosi zvládnuť. Tak ako Pavlovi poslal Boh Barnabáša, ktorý mu bol veľkou pomocou, aj našej rodine poslať do cesty skvelých pomocníkov. Sme za nich skutočne veľmi vďační. Teraz prežívame už tretiu jar na Slovensku a sme Bohu vďační, že nám dal pozitívnu myseľ a veríme, že všetko bude stále len lepšie a lepšie. ■





30. výročie



KATEDRA TEOLÓGIE
A KATECHETIKY

ĽUDOVÍT FAZEKAŠ patril medzi zakladateľov dnešnej Katedry teológie a katechetiky a bol jej prvým vedúcim. Už nie je medzi nami, ale siahli sme do archívu slávnosti spred 10-tich rokov. A z jeho pozdravu pri príležitosti 20-eho výročia katedry vyberáme. Najskôr z odpovede na otázku: prečo založili katedru?

Prišla sloboda a my sme museli niečo spraviť. Niečo, čo by malo význam a zmysel, čo bude mať dopad aj na budúcnosť. Predovšetkým sme sa museli zjednotiť, pretože medzi evanjelikálnymi cirkvami sú rozdiely, ktoré prinášajú aj nedorozumenia až rozdelenia. A tak sme sa dohodli, že zvláštnosti každému ponecháme, ale zároveň, aby každý prispieval k jednote. Urobili sme to pre naše cirkvi, pre ľudí v nich a ďalších, s ktorými sa stretávame.

A aké je dnes, po 20-tich rokoch, moje pranie?

Možno by som sa na to pozrel z dvoch strán: jedna je explikácia, druhá je aplikácia. Explikácia znamená výklad – vyloženie toho, čo je v Biblii uložené. Aplikácia je priloženie. Aby to, čo vykladáme, stalo sa skutočnosťou. Jedno heslo ma sprevádza po celý život: je slovo a je čin. Výklad má za úlohu vyložiť slovo, objasniť, čo slovo znamená. Aplikácia má ukázať, ako sa slovo má prakticky premeniť v čin. Slovo vytvárame ústami, ale čin vidíme očami. Vyslovené slovo má zmysel, až keď ho oči vidia premenené na čin. Ústa môžu veľa vykonať, ale oči preverujú, či sa slovo stalo skutkom. Prosím vás, nevyučujte len slovo, nezostaňte len pri výklade. Príkladajte, aplikujte, čo ste sa naučili a dočítali, aby správne fungovala mládež, manželstvá, misia. Aplikujme, čo sme sa naučili, na život našich zborov.

Čítal som životopis Billyho Grahama. Nepredstaviteľné veci sa diali. Nielen tisíce zhromaždených, ale tisíce tých, ktorí sa rozhodli pre Pána. Ja by som bol rád, keby z tejto školy vyšlo prebudenie do našich cirkví. Aby sa to nielen hlásalo, kázalo, ale aby ľudia boli oslovení.

Mnohí z vás, keď sme sa stretli, mi ďakovali za to, čo som ich učil a možno aj naučil. Prosím, nepozerajte sa na mňa ako na toho, ktorý tu bol veľký človek. Ja som len poslúchal a skláňal sa pred autoritou Ježiša Krista. Buďte i vy takí! To si zoberte odo mňa, nie to, že som bol vedec. Prajem vám, aby ste boli požehnaní, učili a robili to lepšie, ako som to robil ja.

Tému redakčne spracovali:
JURAJ INSTITORIS a BOHUSLAV PIATKO

Foto:
J. INSTITORIS, D. M. CHUCHÚT, M. POBORSKÝ



Vážení prítomní,

dva týždne pred začiatkom akademického roka 1993/94 sme otvárali intenzívne jazykové kurzy pre študentov, ktorí boli prijatí do 1. ročníka novovzniknutého študijného programu, ktorý bol odpovedou na potreby evanjelických cirkví v SR.

Po chodbách univerzity sme chodili s pocitom, že už k nej patríme, ale ešte dlho bude trvať, kým tu aj vzťahovo a aj odborne budeme naplno doma.

Prešlo tridsať školských rokov – a my sa tu stretávame v úplne inej situácii. Sme štandardnou súčasťou univerzity so všetkým, čo k tomu patrí. Stretávame sa tu ako veľká rodina tých, ktorí na katedre sedávali či sedávajú – za katedrou alebo v študentských laviciach a vieme, čo nám táto katedra dala.

Oslava 30 rokov činnosti našej katedry nie je len oslavou samotného vzdelávacieho procesu na katedre. Chceme do nej zahrnúť aj dosahy a význam práce našich absolventov. Sme vďační, že práca učiteľov nebola zbytočná, pretože vy, absolventi našich študijných programov – od bakalárskeho stupňa – až po PhD. ste pôsobili a pôsobíte v cirkvnej praxi, v paracirkvných organizáciách a na mnohých ďalších miestach, kde nie len získavate zdroje pre svoj život, ale aj využívate všetko, čo vie-

te a kým ste – a teda aj svoje teologické vzdelanie a jeho dosah na Váš život.

- Vždy sme Bohu vďační, keď sa dozvedáme
- o vašej práci,
- o vašom nasadení a vernosti voči Bohu.

Niektoré dosahy sú neprehliadnuteľné, ako keď som videl v českej televízii program o väznici Bory, kde náš absolvent hovorí o pastorácii väzňov. Alebo keď som počul deti na jednom z dvorov v našej dedine spievať kresťanské piesne – lebo sa ich naučili spievať v škole, ktorú zakladala naša absolventka. Alebo – keď sme mohli hrdo rozprávať vedeniu univerzity o práci našich absolventov v Afrike na jazykovom výskume, ktorí tam dnes robia to, čo pre našich predkov robili Cyril a Metod. Tých vzácných dosahov je veľmi veľa, a tak využijeme tieto dva dni, aby boli akýmsi sviatkom radosti a vďaky voči Bohu za veci a možnosti, ktoré nám daroval. Jedným z jeho veľkých darov, ktorý stojí za spomínanými skutočnosťami, je aj naša – dnes už viac, ako 30 ročná katedra.

Prajem Vám príjemné prežitie tejto slávnosti. ■

*Albín Masarik, vedúci KTK,
(privítanie hostí na Gala večere)*



POZDRAV Z PRAHY

MILOŠ POBORSKÝ, ředitel ETS, Praha

Po roce 1989 nastal v ČR boom zakládání biblických škol. Vlastní vyšší odborné školy měly CASD, BJB, AC a CB. Po roce 2000 odezněla vlna zájmu těch, co za socialismu nemohli studovat, počty studentů dramaticky klesly. Denominační VOŠ se staly neudržitelnými, zůstal jen ETS. Teologické fakulty českých univerzit mají dnes také málo studentů, kromě teologie často učí i jiné programy.

Považuji za důležité, aby každá země, včetně Slovenska, měla alespoň jedno centrum vzdělanosti pro rozvoj evangelikální teologie. Jde o odbornou budoucnost členů našich církví a křesťanů, kteří se chtějí připravit na službu v církvi, nebo pracovat akademicky. Jako evangelikálové potřebujeme mít osobnosti, schopné zapojit se do společenské diskuse na důležitá témata a také například psát knihy, ze kterých má užitek celá církev. KTK v B. Bystrici v tom hraje na Slovensku nezastupitelnou roli. Je důležitá i pro Čechy, studují zde zájemci ze SCEAV, někteří absolventi ETS zde pokračují v Bc. studiu.

S mezidenominační spoluprací v oblasti vzdělávání máme již 20 let zkušeností. Začátky po roce 1989 byly těžké. Panovaly obavy o ztrátu vlastní identity, mezi evangelikály byly bariéry. Postupný růst vzájemné důvěry i ekonomický tlak otevřely prostor ke spolupráci i na poli teologického vzdě-

lávání. Denominační školy nejsou v českých podmínkách finančně ani odborně udržitelné. Pokud chceme udržet evangelikální teologické školství, musíme spolupracovat. Vedení zapojených denominací musí přijmout zodpovědnost za budoucnost školy a aktivně se zapojit do formace vzdělávacích programů tak, aby pro ně byly přijatelné, s přihlédnutím k reálným možnostem školy. Vedení školy musí reflektovat vzdělávací potřeby všech zapojených denominací, vycházet vstříc a vytvářet prostředí vzájemné důvěry. Společně musí převzít aktivní odpovědnost za stav školy a její budoucnost.

KTK v B. Bystrici je tu už 30 let. Je jedinečná v tom, že připravuje kazatele a pastory na službu v moderní době, tvoří centrum evangelikální vzdělanosti, rozvíjí vzájemné kontakty, pomáhá udržovat v církvi teologickou jednotu. Možná ještě není přesně taková, jakou bychom ji chtěli mít, pak je třeba jí v tom pomoci. ZEC je pro to funkční platformou. Varuji ale před unáhlenými nevratnými kroky. Je třeba mít stále na paměti, že vzdělání prostě drahé je. Jen je náš pohled, díky státem financovanému školství, deformovaný. Stačí se ale podívat do zahraničí, kolik stojí školné ve školách, které státem dotované nejsou. ■

Pri príležitosti osláv 30-teho výročia založenia KTK na UMB v Banskej Bystrici zorganizoval a moderoval **JURAJ INSTITORIS** besedu na tému:

MINULOSŤ, SÚČASNOSŤ A BUDÚCNOSŤ KATEDRY TEOLÓGIE A KATECHETIKY V BANSKEJ BYSTRICI

na ktorú prijali pozvanie hostia:

**MILAN MITANA,
MILOŠ POBORSKÝ
a BENJAMIN UHRIN.**

Katedra teológie je tu 30 rokov, ako vnímate to, čo dosiahla? Podarilo sa naplniť očakávania, ktoré boli pri jej vzniku?

B. Uhrin: Ani jeden z nás nebol úplne pri zrode katedry, no ja som sa trochu dejinami zaoberal. Bol som študentom od roku 1997, prví študenti začali v 93., čiže som osobne poznal študentov a absolventov za prvých 10 rokov.

Podaril sa zázrak – z čista-jasna vznikla akreditovaná škola. Vďačíme za to spoločenskej nálade. Bol to optimizmus po zmene, spojený s pocitom, že za perzekúciu by sa patrilo cirkvám odvdčať. Vtedy sa ozval Dalibor Krupa, ktorý mal doktorát z Oxfordu a prihovoral sa, aby sme mierili na univerzitu a nezakladali biblickú školu. Ďalšiu veľkú rolu zohral Ondrej Lupták. Nasmerovali ho na novo vzniknutú Univerzitu Mateja Bela (UMB). Prvý rektor prejavil dobrú vôľu a dekan Pedagogickej fakulty to prijal za svoje, čiže sme začali hneď akreditovane. Celých 30 rokov bol zápas udržať ju. Je legitímnou otázkou, či sme za to neplatili príliš vysokú daň. Na druhú stranu, ustáli sme to. Za tie roky zaniklo veľa biblických škôl a tiež mnoho katedier. UMB sa zoštíhlila zo svojho maxima,

18 tisíc študentov, na terajší 6 – 7 tisíc. Že je katedra stále tu, je jednoznačne úspech.

Milan, ty nie si absolventom katedry. Ako zvonka vnímaš výsledky katedry?

M. Mitana: Ako som počúval o začiatkoch Teologicko-misijného seminára, čo bol prvý názov, napadlo mi, aké dôležité bolo prostredie v 70-tych a 80-tych rokoch na Cukrovej v Bratislave. Ešte za socializmu to bolo prostredie otvorené voči tomu, čo sa deje v spoločnosti. Keď prišla revolúcia, boli tu ľudia ako Dalibor a Slavoj Krupovci, Števo Markuš, Ondrej Lupták, Emil Komárik, Igor André, Milan Čičel a ďalší. Tieto osobnosti mali odvahu ísť do mnohých nových projektov v spoločnosti, vrátane tohto. Ako veľmi cenné pri vzniku vnímam jej ekumenický rozmer. Začínalo to CB-čkom, pridali sa baptisti, apoštolskí a metodisti...

...ešte aj Kresťanské zbory boli úplne na začiatku pri tom.

B. Uhrin: Dôležitú úlohu tiež mali AD 2000 a Pavle Cekov. Je paradoxné, že v 90-tych rokoch, kde vládla sloboda a emancipácia, tu bola schopnosť vidieť, že musíme postupovať spolu.

M. Mitana: Ja som sa obrátil začiatkom 90-tych rokov a vtedy veľa ľudí chcelo študovať teológiu. Ale potom nastal zlom a študentov bolo menej a menej.

B. Uhrin: V 1998 sme mali prvých 20 absolventov a postupne to rástlo. V 2006 skončilo 25 bakalárov a 29 magistrov. Prvýkrát pod 20 sme klesli v roku 2009. Ešte v 2020 sme mali 31 absolventov, minulý rok 19. Otázka je, do akej miery to kopíruje demografiu a do akej sa minula skupina ľudí, čo počas komunizmu chceli študovať.

Keď sa hovorí o úspechu, záleží, aké sú kritériá. Jedným, ktoré spomenul aj brat Fazeška, bola túžba po prebudení. Pripraviť ľudí, ktorí prinesú obnovu cirkvi a jej rast. Druhým je – pripraviť kvalitné osobnosti, silných jednotlivcov, ktorý prinesú zmenu. Priniesla katedra niečo v jednom alebo druhom smere?

B. Uhrin: Keď sa pozriem na baptistických kazateľov, aspoň 80% sú absolventi katedry. To je dobrý štandard a uchránilo nás to od všelijakých úletov. Aj cirkev ako takú. Duchovná, teologická jednota našich kazateľov a dokonca vzťahy naprieč evanjelikálnymi cirkvami, sú mimoriadne pozitívne veci. Tí študenti spolu



MILAN MITANA,
nový predseda RCB v SR

päť rokov bývali, modlili sa, plakali, chodili si na svadby.

Aj keď v iných cirkvách je asi menšie percento absolventov medzi kazateľmi, mnohí sú vo vedení cirkví a cirkevných organizácií. Ak majú teologické vzdelanie, majú ho z katedry. V Apoštolskej cirkvi je to väčšina v Rade, súčasný biskup, jeho zástupca, riaditelia organizácií.

Čo sa týka osobností, Martin Lloyd Jones povedal, že žiadna škola z nikoho kazateľa nespraví. Buď to má v sebe a škola mu len pomôžete rozvinúť tento dar, alebo z neho kazateľ nebude. To bol naivný optimizmus, že katedra z akéhokoľvek študenta vytvorí intelektuála, lídra, pomazaného apoštola. Pokiaľ cirkvi nebudú najlepších posielat' na katedru, ako chcú, aby sme z (pod)priemeru zázračne urobili osobnosti? Pokiaľ naše rodiny talentovaných posielajú na právo a ekonómiu, lebo evanjelium je dôležité, ale výplata dôležitejšia, potom nemôžeme kritizovať, že Katedra nepriniesla oslnivé osobnosti.

M. Poborský: Co se týče kvality studentů, u nás se to zlepšilo. Jestli máte na začátku studia člověka, který neví, co se sebou a jde na ETS, protože je křesťan, ale neví, co by v životě dělal, nemá od Boha povolání, tak to mu škola nedá. My pak řešíme



BENJAMIN UHRIN,
predseda Rady Bratskej
jednoty baptistov
Predseda Združenia
evanjelikálnych cirkví
Odborný asistent na KTK

pastoraci, která se má odehrávat ve sborech. Naštěstí, větší část studentů je dnes kvalitní. Za posledních sedm let nám Rada CB odmítla jen jednoho absolventa, který chtěl jít do vikariátu.

M. Mitana: Doplnil by som, že ekumenický charakter bol od začiatku veľmi dôležitý, lebo na to nadväzovali ďalšie veci napríklad semináre o zakladaní zborov, ktoré robili cirkvi spolu. Ani nevieme, aký dopad to má na vzťahy denominačné aj do budúcnosti. Čo sa týka osobností, je to ťažšie, ale nehovorím, že je to chyba katedry.

Miloš, máš pocit, že katedra mala presah aj do Čiech, alebo je to skôr lokálny projekt?

M. Poborský: Pro nás je katedra nejlogičtější cesta k bakaláři. Naši studenti tam mají možnost nechat si uznat některé předměty a získat diplom. Teologicky je nám KTK blízka, jsou to evangelikálové. V tomto směru nemáme ke katedře alternativu.

Pro mě je důležité a přál bych si, aby katedra pokračovala. Mohl bych si říct, že když skončí, možná budeme mít studenty ze Slovenska. Ale takhle neuvažuju, protože mi jde o to, aby na Slovensku šlo Boží království vpřed. Pro koho je katedra důležitá, je Slezská církev evangelická, pro ně je to první volba.

B. Uhrin: V súčasnosti nie malá časť študentov je z Moravy a Sliezska. Boli rôzne vlny, ale dodnes máme študentov z českej BJB, CB aj adventistov. Česká legislatíva uznáva naše vzdelanie pre kaplánov, viacerí naši absolventi slúžia vo väzniciach a v armáde. To je dobrá spolupráca. Celkovo aspoň 20% absolventov bolo z ČR.

Česko-slovenský rozmer je okrem ekumény ďalším viditeľným úspechom. Katedra výrazne pomohla Sliezskej evanjelickej cirkvi. Mal som spomedzi nich spolužiakov, jeden sa nedávno stal seniorom.

Ale – čo je úlohou katedry dnes? Objavujú sa názory, že žatvy je mnoho, načo robotníkov zdržovať štúdiom. Stačí online kurz, alebo v zbore im pomôžeme a rovno ich vyšleme. Aká by v tejto rýchlej dobe mala byť pridaná hodnota katedry?

M. Mitana: Napaďla mi misia škôl C. S. Lewisa: Každého žiaka vzdelávame a vychovávame k tvorivému a kritickému mysleniu, k zodpovednosti voči sebe, druhým a svetu, ku schopnosti tvoriť komunity, a to všetko v duchu kresťanských biblických hodnôt. To je misia základných a stredných škôl, ale zdá sa mi relevantná aj tu, keď je dnes všetko online. Keby niekto chcel len obsah, aký má zmysel chodiť na katedru? Obsah si nájde z celého sveta. Ale možno je to interakcia so študentmi, schopnosť zvažovať teologické systémy, kriticky myslieť, počúvať protiargumenty. Ďalej sa mi zdá dôležitá tvorba komunit. Škola budúcnosti je o komunite. Ak nebudeme rozvíjať komunitu a vzájomné vzťahy, aký zmysel má chodiť do tej školy?

B. Uhrin: Zdá sa mi, ako spomenul aj Miloš, že stále máme pridanú hodnotu v akreditácii. Akreditované programy až do PhD. je európska rarita. Veľmi málo evanjelikálnych škôl to má. Podarilo sa to, lebo to nebola ško-

la jednej denominácie. Tu sú štyri denominácie, síce nie veľké, ale „každý chvíľku ťahá píľku“.

Miloš identifikoval ich výzvy: málo študentov, málo peňazí a málo dôvery. O tom by sa dalo rozprávať aj u nás. Po výmene generácií vidíme, že dnešní učitelia nemajú vo svojej cirkvi taký výtlak ako zakladatelia. To sú spojené nádoby. Potrebujeme osobnosti, ktoré by pritiahli študentov a zabezpečili v cirkvi finančnú podporu.

Ďalšou výzvou, ktorú sledujeme na školách v zahraničí je, že väčšina už nemá denných študentov. Často vzdelávame ľudí, ktorí už sú v službe, aby sme nečakali, kým sa niekto pripraví. Cirkev často nemúdro vyštartuje na obdarovaného človeka, naloží mu na plecía a neraz ho tým zlikviduje. V lepšom prípade mu cirkev štúdium dodatočne umožní. Ale ak má rodinu, službu a má ešte dochádzať, vyberá si cestu najmenšieho odporu a nie najkvalitnejšiu školu. Rozhoduje sa, aby v prvom rade prežil.

M. Mitana: My ešte stále vnímame potrebu vzdelávania katechétov a učiteľov. Teraz táto možnosť na katedre nie je, zostalo iba štúdium teológie. Pritom na našich školách máme 450 učiteľov a asi 30 učiteľov náboženstva, z ktorých málokto vyštudoval teológiu. Učia náboženstvo deti a stredoškolákov, a k tomu by potrebovali kvalitnejšie vzdelanie.

B. Uhrin: Katedra má predpoklady, aby bola takým miestom. Je súčasťou Pedagogickej fakulty. Ťažko si predstaviť ideálnejšieho partnera pre výchovu takých ľudí. Mal som rozhovor s predstaviteľom Združenia škôl, že by sme pripravili teologické minimum, ktoré by pomohlo pochopiť rozdiel medzi kresťanskou a humanistickou pedagogikou. Tu nejde len o učiteľov náboženstva, ale o všetkých pedagógov. Sú tu evanjelické či katolícke školy, kde ich na to nikto nepripravil. Prvá reakcia, ktorú som dostal, bola úprimná, ale skeptická.



JURAJ INSTITORIS,
Kazateľ CB v B. Bystrici, učiteľ –
dobrovoľník na katedre,

Ešte by som spomenul jeden model. Teologické fakulty, napr. na Univerzite Karlovej, žijú z neteologických programov. Keď som robil doktorát na Husitskej fakulte, mala 700 študentov. Opýtal som sa, koľkí študujú za farára. Keď povedali dvaja, skoro som spadol zo stoličky. To isté baptisti v Budapešti. Majú 500 študentov a z toho za kazateľov študuje 30. Na katedre nemáme ambíciu mať stovky študentov. Skôr hľadáme menšie organické formy pre pár desiatok slovenských, prípadne k nim pridajme skupinu zahraničných, ktorí majú záujem o akreditované štúdium.

Miloš, ako vidíš tieto a ďalšie výzvy? Ako by mohlo vyzerať štúdium teológie relevantné pre cirkev v 21. storočí?

M. Poborský: Mám niekoľko pozorovaní. Myslím si, že denominační školy jsou ve střední Evropě neudržiteľné a cestou je spolupráce. Dále, musíme opustiť myšlení buď 100% alebo nic. Musíme byť vděční za školu, ktorá dáva 80%. Ptal jsem se kamaráda faráře ČCE z kolika procent jsou připravení absolventi ETF UK na práci faráře. Řekl, že asi ze 60%, zbytek se musí doučit. A to je jejich fakulta! U katolíků dělali průzkum, který identifikoval sedm oblastí náplně práce katolického kněze. Katolická



MILOŠ POBORSKÝ,
riadiťel Evanjelikálneho teologického seminára (ETS) v Prahe

fakulta plní jednu oblast beze zbytku, tři částečně a tři vůbec.

Ďalší trend je omezení přípravy. Jsem v kontaktu s letničným seminářem v Dánsku. Oni mají 40 studentů v prváku, 20 v druháku a jenom 10 dokončí bakaláře. Je to proto, že většina z nich chce mít světské povolání. Nepočítají, že budou pracovat v cirkvi, ale rok studia tomu dají. Máme i pro ně místo? Bojím se, že ne a na ETS o tom přemýšlíme. Denní studium zůstane, protože tam je důležitá osobnostní formace a komunita. Ale v kombinovaném studiu klesají počty. V minulosti jich bylo i 4-krát víc než denních, dnes je to půl na půl. Máme víc lidí, kteří formaci nepotřebují. Jsou to osobnosti, které opustily světskou práci a stojí o vzdělání. Loni jsme v Brně otevřeli roční Biblickou školu, bude i druhý ročník. Studenti mi řekli: „Já jsem vždy chtěl ETS studovat, ale nemám na to dojíždět do Prahy.“ Přemýšlíme, jak být lidem dostupnější.

Ďalší věc je změna obsahu výuky. Naše zkušenost je, že část studentů biblické jazyky odrazují od studia. Vy na to kladete důraz. Teologii jsme rozdělili na dvě zaměření. Biblickou teologii, kde jazyky samozřejmě jsou a pak aplikovanou teologii. Nenuťme všechny studovat hebrejštinu, nechme je studovat, co

chtějí a škola pro ně bude atraktivní.

Otvoril si kontroverznú tému. Je jasné, že ak chce škola prežiť, musí byť atraktívna. No vnímaš aj riziko, že keď chce byť viac atraktívna, môže sa odtrhnúť od toho podstatného obsahu? Ak sa všetci vrhnú na aplikovanú teológiu, bude to bez exegezy, schopnosti študovať Bibliu ako je napísaná, ešte fungovať?

M. Poborský: Myslím, že jsou různé druhy kazatelů. Jedni jsou víc zaměřeni na pastorační, jiní jsou silnější v teologii. Biblické školy musí nabízet všechno. My jsme měli dva odbory: teologii a pastorační. Část studentů nám utíkala do pastorační, protože se nechtěli učit jazyky. Učitelé na pastorační si mi chodili stěžovat, že je nechtějí učit, protože to jsou teologové. Teď máme aplikovanou teologii a všichni jsou spokojeni. V denním studiu máme

většinu na biblické teologii a menšinu na aplikovanou. Ale v kombinovaném studiu nebude čtyřicetileté chlapy nutit učit se jazyky, když jim to nejde.

M. Mitana: Možno je výzva aj v tom, že sme formovaní modernistickým myslením a všetko chceme mať vystavané v nejakom komplexe. Keď hovoríme o vzdelávaní kazateľov, ktorí majú poznať celý sumár, to je iné, ale stále viac zachytávam online trendy. Je ponuka kurzov na rôznych platformách a ľudia, najmä v strednom veku, zamestnaní, si vyberajú to, čo práve potrebujú. Napríklad Kolégium Antona Neuwirtha má online kurzy od biblických cez filozofické. Ľudia sa len pripoja a diskutujú. Možno pre ľudí strednej generácie je to fajn a nepotrebujú celý sumár.

Áno, podobné som zažil v Škótsku. Škola ponúkala sobotné lekcie, vyučovanie pre ľudí z cirkvi raz za mesiac. Ak niekto chcel viac, podal

si prihlášku na riadne štúdium. To pracovisko bolo silné, malo schopnosti, ľudí, sily, financie, aby poskytovali aj jedno aj druhé.

Na záver sa pozrime na budúcnosť a výzvy pred Katedrou. Aktuálne vnímame, že je málo študentov, učiteľov aj financií a málo zodpovednosti zo strany cirkví. Ako by po všetkých stránkach deficity, ktoré sa za roky nahromadili. Čo treba, aby sa katedra znovu naštartovala, získala nový dych? Alebo naopak, nie je jednoduchšie nechať ju padnúť? Bolo spomenuté, že veľa škôl zaniklo. Čo by pre cirkvi znamenalo, keby katedra skončila?

B. Uhrin: My Baptisti nemáme alternatívu, keby katedra nebola. Voľakedy sa našiel niekto, kto porovnal priemerného absolventa so služobníkom, ktorý nemal teologické vzdelanie. Porovnával (pod)priemerného absolventa s jedinečným človekom, ktorý



sa narodí raz za sto rokov. Z automechanika sa stal evanjelista, mal obdarovanie, že ľudia sú z toho pať a Pán Boh ho používa. Ale cirkev nemôže rátať, že raz za sto rokov nám Pán Boh hodí človeka z neba. Nedá sa naplánovať, že vychováme päť výnimočných osobností. Ale vieme pripraviť solídnych kazateľov. Ak z nich bude výnimočná osobnosť, vďaka Bohu za to. Aktuálne máme na katedre dobré zastúpenie, u nás je veľmi silná dôvera.

Myslím si, že aj s najnovšími zmenami vo vedení cirkví je tu dobrý potenciál pre spoluprácu. Bola by historická škoda zahodiť, čo katedra za 30 rokov vybudovala. Skôr je to príležitosť až radikálne prehodnocovať, kde môžeme postupovať spoločne aj v ďalších oblastiach – ako je práca s deťmi, mládežou, rómska misia, zakladanie zborov, revitalizácia. Momentálne si nemyslím, že je katedra v kríze, skôr sa aj personálne posilnila a stanovili sme si stratégiu. Čísla študentov zatiaľ nepadajú, ale čaká nás práca, aby sme obnovovali dôveru.

M. Mítana: Ohľadom tej dôvery mám práve opačný pocit z CB na Slovensku, ako máte vy. Akoby za posledných 10 – 15 rokov nastala medzera medzi katedrou a zborom. Neviem definovať, v čom je príčina. Možno, že sa vyskytli aj iné vzdelávacie inštitúcie, či už v Čechách, Anglicku, Rakúsku, kam sa odrazu začali ľudia posieľať. Akoby bola nejaká medzera a zdá sa mi, že potrebujeme k sebe hľadať cestu späť. Katedra musí znovu presvedčiť zbory, aby tam ľudí posielali. Tiež suma, ktorou CB prispieva, 2 – 3 tisíc ročne je vlastne smiešna. A to sa ešte bavíme, či „až toľko“ máme dať. Ak by sme naozaj dôverovali a hovorili, áno, tu budú vychovávaní naši teológovia, tá suma by musela byť iná.

B. Uhrin: Suma, ktorou prispievajú cirkvi, by nestačila ani jednému študentovi na jeden mesiac, keby mal ísť na dobrú školu do zahraničia.



Presne tak, tam so školným sú to iné cifry. Miloš pred besedou spomínal, že kde sú moje peniaze, tam je moje srdce. Podľa tohto sa zdá, že cirkvi nemajú svoje srdce vo vzdelávaní. Miloš, skúsíš nám dať ešte záverečný pohľad, ako to vidíš z diaľky? Môžeš priblížiť, čo spravilo CB v ČR, aby sa ETS neušporila k smrti, ale rozvíjala.

M. Poborský: Já jsem to u nás analyzoval a přinesl jsem kon-

ferenční návrh. Podle něj CB zvedla podporu ze 600 tisíc na 2 milióny korun. Konference to odhlasovala. Na další konferenci se objevil protinávrh, aby podpora byla dobrovolná. Návrh byl zamítnut podstatně vyšším počtem hlasů, a to sbory už věděly, co je to stojí. Tehdy došlo k obratu. Je to dané tím, že jsem se postavil před církev a řekl, tohle je budoucnost ETS a církev mi uvěřila, že jsem kompetentní to dovést do cíle. Podle posledního hlasování





Konference CB v květnu 2024 je nyní pozice ETS v české CB pevnější, než kdy v historii byla. Zato jsem vděčný, ale to není konečná. Mým plánem je rozšířit obory. Máme sociální práci, kterou se snažíme rozvinout. Kdyby ETS měla 100 studentů, financoval by ji státní rozpočet. To je cesta, protože až skončí restituce, tak se českým církvím bude hůř dýchat a ochota podporovat ETS může zase klesnout.

Na začátku jsem si myslel, že když budeme teologii dělat dobře, tak 100 studentů budeme mít.

Tu myšlenku jsem opustil – česká evangelikální církev tolik studentů nevygeneruje.

Současně musíme aktivně přijít mezi mladé lidi. Proto třetím rokem pořádáme letní biblickou školu pro mládež 17+. Navázali jsme spolupráci s odborem mládeže, budeme vychovávat novou generaci vedoucích. Jestli je neoslovíme my jako církev, tak se budou živit něčím jiným. My si myslíme, že studenti padají jako manna z nebe. A oni skutečně padají, ale my ani nevyjdeme za tábor, abychom mannu posbírali.

ETS se snaží být aktivní mezi mladými lidmi, kteří ještě nestudují, ale mohli by. Katedře bych doporučil: Dělejte to stejně.

Ďakujem, za krásne záverečné slovo: *Choďte zbierať mannu!* Keď si zoberieme, akú podporu katedra dostáva a čo produkuje, je to až zázračne úspešný príbeh. Aj po 30 rokoch pre Božie kráľovstvo pripravuje nových kazateľov, misionárov a ďalších služobníkov. ■



ANKETA



Už ako malá som mala horlivosť za Pánom Bohom a túžbu slúžiť Mu vo všetkom, či už hudbou, evanjelizáciou alebo osobným životom všeobecne.

Moja cesta s Bohom bola dosť komplikovaná a uznám, že som vo svojom dospievaní stratila záujem o Boha ako takého a bola to pre mňa iba záťaž a náboženstvo. Vždy som mala ťažké teologické a filozofické otázky, z ktorých sa mi niektorí ľudia aj vysmievali a väčšina nedokázala dať odpoveď... Vtedy som si nemyslela, že o Bohu budem môcť mať taký záujem, že sa budem môcť aspoň pokúšať milovať Ho tak, ako si to On praje.

Môj prvý kontakt s teológiou bol prostredníctvom kamarátov (vtedy prvých mentorov). Teológia mi ukázala, že sa o Bohu dokážem rozprávať i 5 hodín (doslovne) a nie nudiť sa... vtedy som zisťovala, že Biblia je veľké bohatstvo a nie obyčajná „rozprávková kniha“. Zistila som, že odpovede na otázky existujú a že kresťanstvo má zmysel. Samozrejme, teológia bez osobného vzťahu s Bohom a spiritualitou je mŕtva a niekedy aj zbytočná; ale pravý zmysel teológie je v tom, aby Boh a Jeho slovo bolo vždy väčším a obdivuhodnejším.

Vedela som, že ma Pán povoláva do služby, ale o tom, ako som sa dostala práve na UMB v Banskej Bystrici na štúdium teológie, je asi dlhé písanie samo o sebe. No, bola to Božia cesta, ktorá sa mi každodenne viac a viac potvrdzuje. Táto katedra má kvalitné predmety a ešte kvalitnejších vyučujúcich. V predmetoch sa nájde i dosť filozofie, filológie a histórie, ktorá sa napriek svojmu „sekularizmu“ tiež používa, a pritom obohatí a ešte viac potvrdí pravdivosť Božieho slova, čo súčasne dokazuje, že kresťanstvo nie je antiintelektuálne. Vyučujúci sú okrem svojej akademickosti dostupní pre študentov i na pastorálnej a učenickej úrovni a sú súcitní a ohľaduplní, hovorím to i z vlastných zažitých skúseností. Sú ochotní poskytovať odpovede na ťažké otázky súcitne a ohľaduplne, lebo niektorí z nich cez to i sami prešli. Sú to pastorálni teológovia, ktorí žijú to, o čom hovoria a prednášajú.

Každému, kto cíti povolanie od Pána do služby a chce Bibliu skúmať do hĺbky, by som túto katedru určite odporučila! ■

Irena Nvota, študentka 2. ročník Bc.

Vyrůstala jsem v kompletně nevěřícím prostředí a o Bohu jsem se dozvěděla skrze volnočasové kluby mládeže pro Krista v České Republice, přibližně když mi bylo 13. Tehdy jsem prožívala jedno z nejhorších období mého života. Po pár měsících



slýchání o Bohu jsem prožila Jeho dotyk a pravidelně začala navštěvovat církev a postupně se začala stávat křesťanem. Později začal Pán mé kroky směřovat k péči o druhé a pracoval na mém charakteru a srdci, abych mohla při své práci odkazovat na Krista. Již během střední školy jsem tušila, že pokud někdy půjdu na vysokou školu, tak to bude teologie, která bude mít praktické využití

v diakonii případně misii... a tak jsem tady, na KTK kam věřím, že mě poslal Pán. Učím se tu poznávat Boha z těch stránek, které jsem předtím neznala, zjišťuji historické pozadí Bible a věřím, že vše, co se tu dozvídám skrze povolané lidi nejen z řad profesorů, ale i studentů, jednou Pán použije proto, aby se oslavil v práci, pro kterou mě buduje. Občas je to náročné neztratit se v tolika věcech, o kterých se učíme a stojí to za to!

Studium mi dává nejen dobrý rozhled, vědomosti, ale vede mě i k praktickému využití třeba v pastoraci, nebo když si připravuji zamyšlení na mládež. Během těchto dvou let jsem získala spoustu přátel a kolegů, kteří mě inspirují a jejich životní nastavení jsou pro mě velkým povzbuzením. ■

Gabriela Rybníčková, študentka 3. ročník Bc.



Když jsem byl malý, přijal jsem, že „ponesu slovo“. Toto zaslíbení jsem však v průběhu let zapomněl a když jsem kolem puberty začal více hledat Boha, narazil jsem na YouTube na Pavla Hanesa, který mne několik let inspiroval a budoval ve víře, která byla pro mne hluboká i po intelektuální stránce. Pochopil jsem, že víra není jen pocitová záležitost, kterou lidé žijí, když zpívají krásné písně - ale že víra může být rozumná, apologetická, informovaná a i tak naplněná Duchem Svatým. Později jsem se dozvěděl, že profesor Hanes učí na katedře teologie v Banské Bystrici, bral jsem to jako informaci, ale když jsem se o necelý rok později rozhodoval, kam na vysokou školu, srdce mne táhlo na Slovensko a já si opět vzpomenu na katedru teologie. S modlitbou a vírou jsem se přihlásil a nyní studuji to, čemu věřím, co mě baví a naplňuje... A jsem Bohu vděčný, že si mě k sobě přitáhl a sytí také mou mysl („milujte Hospodina celou svou myslí,...“).

Chvála Bohu! ■

Jakub Matoulek, student 3. ročníka Bc.



PREDMET VĎAKY - ĽUDIA

ALBÍN MASARIK,
vedúci katedry teológie a katechetiky.

Ak mám krátko uviesť vybrané okolnosti zo života našej katedry ako predmet vďaky voči Bohu, chcel by som spomenúť odkiaľ a kam sme sa za tých 30 rokov dostali.

Už pred 10 rokmi, pri 20. výročí katedry, prof. Procházka zostavil pekný, systematický pohľad na uplynulé obdobie a v jeho prehľade môžete vidieť, že vznik katedry pripomína stvorenie z ničoho, lebo sme nemali ani personálne a ani materiálne zabezpečenie.

Keď čítate Procházkov text o dejinách katedry a keď môžete rozumieť, že za každým riadkom, ktorý tam spomína, bolo hľadanie, rozhodovanie, jednanie – a potom, od vzniku katedry, aj vytváranie štruktúry predmetov, príprava študijných materiálov, ale aj plnenie kritérií, aby sme sa z pozícií asistentov a odborných asistentov posúvali k habilitáciám a inauguráciám. Pri tomto pohľade späť nám ožívajú spomienky na mnohé situácie, ktoré na katedre nebolo vidieť, lebo boli skryté v dlhých nočných sedeniach nad našimi kvalifikačnými prácami, plnením vyžadovaných kritérií, aby si katedra udržala svoje práva a mohla naďalej existovať. Preto nech sú predmetom našej vďaky voči Bohu učitelia od vzniku katedry, ktorí na seba zobrali túto záťaž a potreby katedry preferovali pred osobnými záujmami.

Predmetom našej vďaky nech je aj to, že cez ich kvalifikačný rast sa kresťanské svedectvo dostávalo do prostredí, ktoré pre takúto komunikáciu nie je typické. Spomínam si na inauguračnú prednášku prof. Procházku na vedeckej rade na univerzite v Nitre. Bol som tam ako vedúci katedry pracoviska inauguranta a bol som fascinovaný novou skutočnosťou, ktorú som dovtedy nepoznal – jeho reč bola z technického pohľadu inauguračná prednáška, precízne vedecky zostavená. Ale z obsahového hľadiska to bolo svedectvo o Bohu a viere v Neho. A ja som tam sledoval, ako pozorne načúvali prítomní členovia vedeckej rady. Podobné to bolo aj vtedy, keď prechádzal inauguračným konaním prof. Hanes. V diskusii po jeho prednáške ste mohli pozorovať nefalšovaný záujem o tému, ktorú prezentoval. Neboli tam žiadne spochybňujúce príspevky, lebo to, čo tam Pavel Hanes hovoril, viedlo k premýšľaniu a k vážne vyjadrovaným poznámkam či otázkam. A môžem povedať, že to vo vedeckej rade PF UMB viedlo aj k zvláštnej atmosfére radosti.

Podobnými procesmi prechádzali na rôznych úrovniach viacerí učitelia našej katedry. Bola to radosť počúvať oponentské posudky domácich i zahraničných oponentov, ktoré ukazovali, že hoci sme na začiatku, pri založení katedry, nemali hotoých ľudí, títo učitelia zobrali svoju úlohu veľmi

vážne, pracovali na sebe a plnili akademické kritériá – ako prejav svojej vernosti voči Bohu a zodpovednosti za úlohu udržať toto pracovisko pre ďalšie generácie.

Predmetom našej vďaky voči Bohu nech je aj jeho pomoc v ťažkých obdobiach. Keď prof. ThDr. Ján Liguš, PhD. presiahol vek 65 rokov, kvôli veku garanta sme prišli o akreditáciu magisterského programu. Ale aj v týchto obdobiach nám Pán Boh pomohol – a ku škode nakoniec neprišli ani študenti. Tí, ktorí nemohli ukončiť štúdium u nás, ho úspešne ukončili so započítaním výsledkov od nás na Husitskej teologickej fakulte Karlovej univerzity v Prahe. A ku škode neprišla ani naša katedra, lebo po tom, keď sa stal profesorom kolega Procházka, sme znovu získali práva nielen na magisterský stupeň, aj na PhD. a dokonca do roku 2022 sme mali aj práva na habilitačné a inauguračné konanie, t. j. udeľovanie titulov doc. a prof., čo využila pani doc. Šoltésová a napokon aj ja pri mojom inauguračnom konaní.

Predmetom našej vďaky nech sú aj študenti, ktorí mohli využiť vzdelávací proces na katedre. Ak v minulosti sme mávali väčšie počty študentov, v posledných rokoch pracujeme s menšími skupinami. Sme ochotní pracovať aj s jednotlivcami, lebo sme tu, aby sme slúžili cirkvám. Ale univerzitné pracoviská sú financované cez pedagogický výkon a vedecký výkon. Preto sú počty študentov citlivou témou. Z fakultného pohľadu je to otázka udržateľnosti financovania tohto pracoviska. Získavanie študentov sa preto stáva prosbou voči Bohu – aby Pán Boh povolával budúcich pracovníkov pre cirkvi a aby mali dlhodobu, tak ako doteraz, možnosť študovať na tomto pracovisku.

Predmetom našej vďaky voči Bohu nech je aj skutočnosť, že za tých 30 rokov zakladajúce cirkvi

našej katedry ostali spojené v Združení evanjelických cirkví a dúfam, že táto spolupráca má pred sebou ešte dlhú perspektívu.

Predmetom našej vďaky voči Bohu nech je aj to, že tých 30 rokov bolo aj 30 rokov vzájomnej podpory v učiteľskom kolektíve a spoločnej radosti z úspechov jednotlivých členov tímu. Nabúranie týchto vzťahov sa objavilo, ale pomerne rýchlo sme sa vrátili k cennému stavu, ktorý bol predtým a ktorý trvá dodnes.

Predmetom našej vďaky voči Bohu majú byť aj učelia, ktorí pôsobia na katedre v súčasnosti:

Pavel Hanes, Anne-Marie Kool, Viktória Šoltésová, Peter Málík, Todd Patterson a Benjamin Uhrin.

Združenie evanjelických cirkví udelilo kánonickú misiu aj dvom nateraz dobrovoľníkom, s ktorými sa počíta pri medzigeneračnej výmene – Jurajovi Institorisovi, a Milošovi Masarikovi. Je cenné, že sa obidvaja môžu podieľať na chode katedry a aj na práci pracovnej skupiny na rozvoj katedry.

Dnes je tu s nami aj doc. Peter Penner z Rakúska, s ktorým počítame v blízkej budúcnosti ako podporou nášho učiteľského tímu.

Sme ľudia a mali sme aj niektoré momenty na ktoré nespomíname radi. Ale je to 30 rokov, a po 30-tich rokoch je tu kolektív, kde sme ešte stále spolu a sme radi, že sme spolu. Tých 30 rokov, počas ktorých bol náš život spätý s katedrou, bol pre nás vzácny dar od Boha a myslím si, že to podobne vnímame viacerí.

Nech sú teda tieto spomínané veci predmetom našej vďaky voči Bohu. ■

(Odznelo na slávnostnej bohoslužbe v rámci osláv 30. výročia KTK. Krátené.)





GIDEONOVCI V BRATISLAVE

V dňoch 15. – 19. apríla sa uskutočnilo podujatie International Scripture Blitz Bratislava (medzinárodné rozdávanie Písma v Bratislave, ďalej ISB), ktorého úlohou bolo rozdávanie malých Nových Zmlúv so Žalmami a Prísloviami, ktoré poznáme ako *Gideonky*. Rozdali sme ich 19 460.

Na otázky EVY BACHLETOVEJ odpovedali **MÁRIO LAZÚR** a **JÁN JANČO**.

Ako rozdávanie Biblií prebiehalo v slovenských podmienkach?

Príprava na ISB trvala takmer celý rok a jeho súčasťou bolo aj vydanie nového moderného prekladu Biblie v spolupráci so Slovenskou biblickou spoločnosťou. V marci 2024 sme prijali zásielku viac ako 30 000 Biblií, ktoré sme plánovali rozdať počas ISB v Bratislave. Vytvorili sme šesť tímov po päť členov, ktorí mali priradené inštitúcie na každý z piatich dní, počas ktorých ISB prebiehal. Každé ráno o 6:00 hod. sme sa stretli na modlitbách a rozdeľovaní služby. Rozdávanie začínalo o 7:15 hod. pred strednými školami, neskôr sa naši dobrovoľníci presunuli k vysokým školám a internátom. V každom tíme bol jeden zahraničný hosť, prekladateľ, vodič a ďalší dvaja členovia. O 18:00 hod. sme sa opäť stretli na vyhodnotenie dňa a modlitby za ľudí, ktorí v tom dni prijali Božie slovo. Na záver týždňa sme usporiadali slávnostný banket, kde sme pozvali kazateľov, farárov a pastоров ako prejav ocenenia ich spolupráce a podpory.

Koľko ľudí bolo zapojených v tímoch, prípadne z akých cirkví či denominácií?

Spolu bolo zapojených do tejto služby štyridsaťdeväť bratov a dve sestry zo Slovenska a Čiech, traja bratia z USA a jeden brat z Juhoafrickej republiky. Zastúpená bola Apoštolská cir-

kev, Bratská jednota baptistov, Cirkev bratská, ECAV, Kresťanské zbory a Slovo života.

Vieme, že ste mali aj niekoľko osobných stretnutí na pôde škôl, ako vás prijali a čo bolo obsahom?

Asi mesiac pred ISB sme informovali školy a inštitúcie o našej akcii e-mailom, ale i osobne. Niektoré školy nás prijali a mohli sme rozdávať Biblie priamo počas vyučovania. Napríklad riaditeľka evanjelickej základnej školy nás prijala a umožnila nám na dvoch detských bohoslužbách predstaviť službu našej spoločnosti a osobne rozdať 100 ks Gideoniek a 60 ks odložiť pre deti na výlete a zamestnancov školy. Bol záujem aj o 16 ukrajinských Gideoniek.

Aké boli reakcie verejnosti?

Niektorí ich prijímali s veľkou vďačnosťou, iní odmietali. Tiež sme sa stretli aj s agresiou, keď nám muž rozkopal škatule s Bibliami, alebo študent nám hodil roztrhanú Bibliu do auta.

Ako prebiehajú podobné podujatia v zahraničí?

V rovnakom čase (tretí aprílový týždeň) bola podobná akcia v Poľsku – v Poznani, kde sa rozdalo 13 450 Biblií. Ďalej bolo rozdávanie v Bulharsku – vo Varne, tam rozdali 1 500 Biblií, v Maďarsku v meste Szeged asi 10 000 Biblií. Celosvetovo sú to

však veľké čísla; vieme napr., že v jeseni minulého roka sa rozdalo na Filipínach skoro 500 000 Biblií. Spoločnosť The Gideons International počas 120 rokov svojej existencie rozdala viac ako 2,5 miliardy Biblií, čím sa stala najväčšou biblickou distribučnou sieťou na svete.

A čo skúsenosti tých, ktorí Biblie rozdávali?

Šimon Mitál: „Bratia, dnes končí moja smena, som veľmi, veľmi vďačný, že som tu mohol byť. Vďačný, že sme mohli toľko toho zažiť a získať veľmi cenné skúsenosti, ktoré nás naštartovali do ďalšej služby. Pán vás všetkých žehnaj a ochraňuj ďalšie dni aj na cestách domov.“

Branislav Škripek: „Prišli za mnou bratia – šíritelia Božieho slova z organizácie Gideonitov, že tento týždeň chcú rozdať na území Bratislavy tisíce výtlačkov Nového zákona v ekumenickej verzii. Tak som im navrhol, aby sme neobišli ani túto veľmi dôležitú inštitúciu...“

Dalibor Malík: „Moja manželka Jana mala práve príležitosť uviesť do Božieho plánu spasenia jednu študentku, ktorá si najprv Bibliu nevzala, ale potom sa vrátila asi 100 m a vypýtala si k tomu aj vysvetlenie... Sláva Pánu!“

Miroslav Slížik: „Pre mňa bolo veľkým povzbudením, že väčšina mladých ľudí, si bez problémov vzala Bibliu, mnohí poďakovali... Verím, že Boh v ich životoch



bude konať a nájdú si čas otvorit si Gideonku a čítať si Božie slovo. Verím, že Boh si nájde cestu k ich srdciam... Je to úžasné, ako Boh požehnával našu prácu - misiu v Bratislave. Sláva Bohu.“

Honza Junek: „Já se podělím o krátké svědectví, co mě povzbudilo na Blitzu v BA. V úterý jsem potkal jednu paní, jmenuje se Magda. Vzala si ráda Gideonku a pak jsme měli spolu delší rozhovor o jejím životě, rodině a o tom, co se píše v Bibli. Tak jak povídala, tak jsem ji připomínal úryvky z Bible, aby viděla, že o tom co prožívá, se již v Bibli píše a lze tam najít odpovědi a hlavně smíření s Kristem. Nabídl jsem jí, jestli chce, abych se i za ní modlil. Souhlasila a měla i prosbu v modlitbách za její děti, rodinu. Říkala mi, že jí to celé velmi povzbudilo a věří, že to není náhoda, že mě potkala. Po tom, co jsme se rozloučili, tak jí satan začal trápit myšlenkami, jestli ta

Gideonka není od Jehovistů, či nějaké sekty. A Pán Ježíš dal, že jsme se po několika minutách znovu setkali na trochu jiném místě okolo školy, kde jsme rozdávali. A mohla se na to zeptat, jak to teda je. Tak jí velmi odleh-

lo. Tak jí Pán Ježíš dal velmi brzy odpověď v této pochybnosti.“

A na záver, ako hodnotíte priebeh ISB v Bratislave?

Mário Lazúr: „Podľa Písma som presvedčený, že celé nebo sa raduje. (Lukáš 15,10). A my sme zažili, že niektorí ľudia činili pokánie pri prevzatí Biblie a odovzdali svoj život Pánovi Ježišovi Kristovi. Ako služobníci TGI sme presvedčení, že náš Nebeský Otec si každú Bibliu použije, aby ňou zachránil jedného človeka a my sa modlíme, aby aj celú rodinu - pre večnosť. Teraz už vieme, že, aj keď s protivenstvami, je stále možné šíriť evanjelium na Slovensku, že Pán Ježíš má pripravené srdcia ľudí na ich záchranu pre večnosť. A to je hlavné naplnenie Božieho slova a pre nás služobníkov je to povzbudenie, aby sme ďalej horeli pre Pána a slúžili Mu aj v tejto službe privádzania ľudí ku Kristovi.

Dôležitá pre nás je aj spolupráca s cirkevnými zbormi, ktoré nás privítali na bohoslužbách, modlili sa za nás, finančne podporujú tlač Biblií - Gideoniek. Každá malá Gideonka má na zadnej dvojstrane Plán spásy s modlitbou pokánie a odporúčanie pre čerstvo znovuzrodeného človeka, aby si našiel svoj kresťanský zbor a rástol ako učeník Ježiša Krista. ■



MAŤ OČI A NEVIDIEŤ

Pripravili: IVETA a ROMAN TOPOLČANYOVCI

Pán Ježiš neraz uzdravoval chorých, dokonca aj kriesil mŕtvych. Mal a má nesmiernu moc. V Biblii máme zaznamenaných niekoľko prípadov, kedy slepým vrátil zrak. Raz uzdravil 38-ročného slepeho muža, ktorý sa taký narodil. Inokedy otvoril oči slepcovi v Betsaide a tiež slepému žobrákovi, ktorého stretol na ceste k Jerichu. Každý slepec, ktorý zrazu začal vidieť, uveril, že Pán Ježiš je Boží Syn; vyznal svoje hriechy a svojím životom oslavoval Boha. Opačným príkladom sú farizeji, múdri a učení muži. Keď boli svedkami takýchto zázračných uzdravení, očami síce videli, no srdcom zostali slepí. Ani na základe týchto predivných znamení nepovažovali Pána Ježiša za Božieho Syna.



Nedávno som počula skutočný príbeh o chlapcovi, ktorý bol tiež slepý od narodenia. Jarko mal zrastené očné viečka a nikdy nevidel slnko. Lekári mu však dávali nádej, že raz možno bude vidieť. Podstúpil operáciu a niekoľkomesačnú rehabilitáciu, pretože oči, ktoré neboli zvyknuté pozeráť, sa to jednoducho museli postupne naučiť. Jedného večera sedel Jarko v izbe, kde svietila iba sviečka. Tú zbadal ako prvú.

- To je slnko? - pýtal sa.

Do izby cez okno nakúkal mesiac. Aj teraz si myslel, že vidí slnko. Ale mylil sa. Nastalo

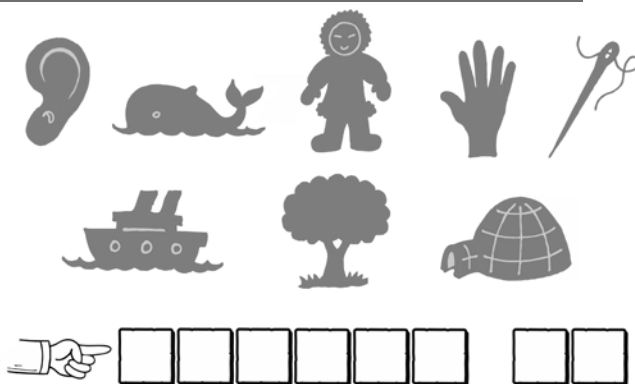
ráno. Konečne uvidel slnko v jeho plnej kráse. Keď ho zohrievalo svojimi lúčmi, nemusel sa nikoho pýtať, či toto je konečne slnko, ktoré tak túžil vidieť.

Aj s nami ľuďmi je to tak. Hľadáme pravdu a často si myslíme, že sme našli pravé svetlo nášho života, ale je to len klam. Slnkom nášho života je Pán Ježiš. On je pravým obrazom Boha. Len s Ním v srdci môžeme prežiť plnohodnotný život tu na zemi.

Tiene (prvá časť tajničky)

V prvej úlohe si predstav slepca v Betsaide. Pán Ježiš uzdravil človeka bez svedkov. Chytil ho za ruku, vyviedol ho z mestečka a poslinil mu oči. Muž najprv videl nejasne; zazrel ľudí, ale zdalo sa mu, akoby stromy chodili. Preto Pán Ježiš položil svoje ruky na slepce oči ešte raz a ten už potom všetko videl jasne.

Skús podľa tieňov určiť, o aké obrázky ide. Prvé písmená z názvov obrázkov doplň do biblického verša z J 20, 29:



Ježiš povedal: „ Pretože si ma videl,

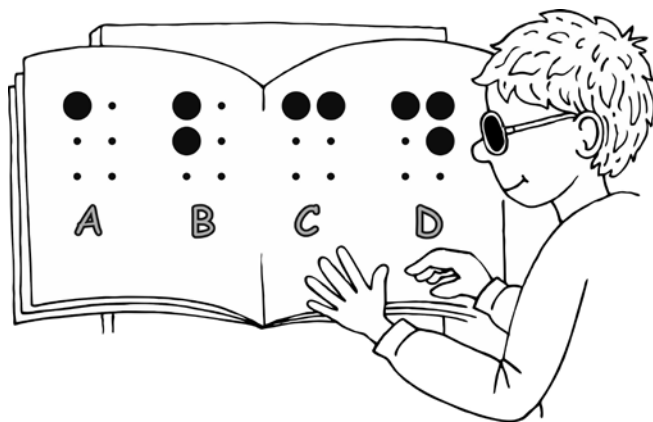
_____ ;

blahoslavení, ktorí nevideli,

a _____ .

UZDRAVENIE SLEPCA V BETSAIDE

Potom prišli do Betsaidy. Priviedli k nemu slepca a prosili, aby sa ho dotkol. Chytil slepca za ruku a vyviedol ho von za dedinu. Naslinil mu oči, položil naňho ruky a spýtal sa ho: „Vidíš niečo?“ A on otvoril oči a povedal: „Vidím ľudí; vyzerajú ako stromy, ale chodia.“ Potom mu znova položil ruky na oči a on začal vidieť. Slepce ozdravel a všetko videl úplne jasne. A poslal ho domov a prikázal mu: „Ale do dediny nechod!“
Mk 8,22-26



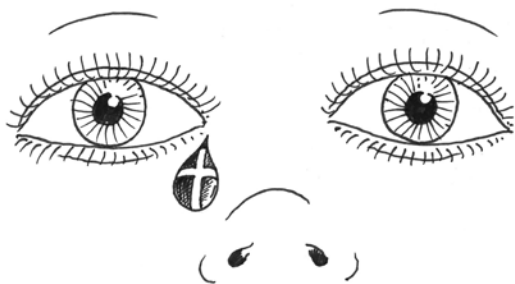
Blahoslavené sú tvoje oči, že vidia

Uzdravenie zraku malo v evanjeliách vždy hlbší význam. Nebuďme ako farizeji, ktorým Pán Ježiš povedal (Mt 13):

- Ušami budete počúvať, ale nebudete rozumieť, a očami budete pozerat', ale nebudete vidieť. Lebo otupelo srdce tomuto ľudu a ťažko počúvajú ušami, a zažmurili oči, aby nevideli očami a nepočuli ušami a nechápali srdcom a neobrátili sa, aby som ich neuzdravil.

Buďme nasledovníkmi Pána Ježiša, počúvajte Jeho slová a pozorujte Jeho pôsobenie okolo nás v tomto svete, aby pre nás zaznelo iné poslanstvo:

- Ale blahoslavené sú vaše oči, že vidia, a vaše uši, že počujú. Lebo veru vám hovorím, že mnohí proroci a spravodliví žiadali si vidieť, čo vy vidíte, ale nevideli, a počuť, čo vy počujete, ale nepočuli.



Slepce z Betsaidy bol skutočne slepý, ale Pán Ježiš ho zachránil. Chcel nám však ukázať a naučiť nás, že slepí môžu byť aj ľudia, ktorí vidia. Ako je to možné? Veľakrát nevidíme veci, ktoré sú pred nami, možno aj kvôli zbytočným obavám. Pán Ježiš je však trpezlivý a chce nám ich ukázať znovu a znovu. Stačí naozaj otvoriť oči a pozrieť sa.

Mnohí ľudia sú však naozaj slepí, majú poškodený zrak, či už od narodenia, alebo kvôli nejakej nehode, chorobe. Aby aj takéto deti mohli chodiť do školy, a aby mohli čítať, ako ty, istý pán Louis Braille pre nich vytvoril špeciálny druh písma. Keď bol mladý, tiež totiž prišiel o zrak.

Písmo funguje na princípe plastických bodov vyrazených do papiera, ktoré čitateľ vníma hmatom, najmä bruškom ukazováka. Každý znak Braillovoho písma tvorí mriežka šiestich bodov usporiadaných do obdĺžnikov 2x3. Pridaním ďalších znakov vznikli symboly aj pre čísla, hudbu a podobne.

Braillovo písmo (druhá časť tajničky)

Druhá časť tajničky vyrieš pomocou znakov pre nevidiacich a slabozrakých.

• • •• •• •• •• ••

1	A	X							
2	X								

1•	2•	1::	1•	2•	1•	2•
A	U	S	E	I	P	I
2•	1•	2•	2::	2•	1::	1•
E	A	V	L	R	D	R

ZATVORIL SI RAJ

ANNA ČINČURÁKOVÁ TIPULOVÁ



Potom zahnal človeka a na východ od záhrady osadil cherubov s blýskavými plamennými mečmi, aby strážili cestu k stromu života (Genesis 3, 22 - 24).

To krásne miesto, kde počuť, ako sa prechádzaš v podvečernom vánku a šepkáš, akí sme Ti drahí...

Tam sme sa pred sebou neskrývali, všetkého bolo dostatok. Každý strom tam rodí dokonalé ovocie, ktoré nás uživí bez toho, aby sme sa v pote tváre umárili zajtrajškom. Len z toho jedného jediného nesmeli sme jesť, všetko ostatné bolo naše. Ty si bol náš a my sme boli Tvoji. Ach, tak dobre nám bolo, Pane!

A potom... Potom sme Ťa zradili. Vzbúрили sme sa a dodnes proti Tebe bojujeme, lebo si myslíme, že lepšie rozumieme, že lepšie ako Ty vieme, ako žiť. A tak dobre to vyzeralo... Bolo to také lákavé, ako je každý hriech lákavý napohľad... Postavil si stráž pred vchod raja, aby sa doň už nikto nedostal a nejedol zo stromu života. Aby sme nežili večne v hriechu. Odvtedy zápasíme s hadom. Každý deň sa prikráda k dverám našich domovov, aby trhal naše vzťahy. A my ukazujeme jeden na druhého prstom a obviňujeme sa z toho, kto je horší. Zákerne sa plazí k našim mysliam, aby nás oklamal. Obvíja sa

okolo môjho srdca a škrťí Tvoje – Božie sny vo mne. Robí ma neslobodnou milovať Ťa z celej mysle, z celej duše a zo všetkých síl. Šepká mi nepravdivé veci a sponchyňuje Tvoje slovo, aby si nebol mojou Autoritou, Hlavou, Centrom môjho života, mojím Všetkým... Je otcom lží! Klame, že ma nemiluješ a že Ťi nestojím za to, aby si ma našiel.

Ale Ty si povedal, že raz príde ten, čo rozmliaždi hlavu hadovi, a znova otvorí Raj. A potom Ťa opäť budeme počuť v podvečernom vánku. A navždy budeme jesť zo Stromu života, ktorý je uprostred neho. Ty budeš náš a my Tvoji.

Nepriateľstvo ustanovujem medzi tebou a ženou, medzi твоjím potomstvom a jej potomstvom; ono ti rozšliape hlavu, ty mu však zraníš päťu! (Genesis 3, 15)

Skrze neho (Ježiša) sme vierou získali aj prístup k milosti, v ktorej zostávame, a chválime sa nádejou na Božiu slávu (Rimanom 5, 2).

Ježiš znovu otvoril raj – miesto Božej prítomnosti, kam môžeš vstúpiť bez ohľadu na to, ako veľmi si zlyhal/a. Ten slizký had sa ťa snaží oklamať, nechce, aby si videl/a pokušenie a bojoval/a s ním. Ale Ježiš ti dá silu bojovať a zvíťaziť. ■





Z ROKOVANIA RCB

MÁJ 2024

Porada Rady Cirkvi bratskej bola 15. 5. 2024 v Banskej Bystrici. Bola to posledná porada Rady v tomto funkčnom období. Porady sa zúčastnili aj členovia Rady zvolení na nové funkčné obdobie.

Rada vyjadruje poďakovanie bratom a sestrám zo žilinských zborov, ktoré zabezpečili výborné podmienky a servis pre výročnú Konferenciu 2024.

Rada prerokovala a schválila:

Vizitačné správy z vizitácie Zboru v Košiciach a Zboru v Hermanovciach nad Topľou.

Štylistické zmeny v Poriadku CB pred jeho aktuálnym vydaním so zmenami prijatými na Konferencii.

Študijné voľno kazateľovi Danielovi Pastirčákovi v termíne od 10. 6. do 10. 9. 2024.

Ďalej Rada:

Vymenovala za administrátora misijného Zboru v Trenčíne Davida Spodniaka a za hospodára misijného Zboru v Trenčíne Miloša Potfaja.

Ukončila činnosť Transformačnej komisie zboru v Trenčíne k 14. máju 2024.

Predseda Spoločenstva evanjelia Ján Henžel sa poďakoval Rade za podporu pri organizovaní konferencií *Máme čo zvestovať* a seminárov o kázaní. Vyjadril túžbu a záujem, aby medzi Cirkvou bratskou a Spoločenstvom evanjelia fungovalo čo najlepšie vzájomné partnerstvo, aby spoločne prinášali nemenné evanjelium do meniaceho sa sveta. ■

Spracované z podkladov RCB

DO VIDENIA PO PRÁZDNINÁCH



KTO SEJE VIETOR...

ALEBO

KTO POTIAHOL KOHÚTIK?



BOHUSLAV PIATKO
(šéfredaktor)

„Pokoj vám“, odkázal Slovensku po prezidentke pápež František. Lenže na Slovensku ani pápežov odkaz, ani spoločný pokus dvoch prezidentov o zmierovací okrúhly stôl nevyšiel. Lebo „Slovensko je od včera (15. 5) iné“. Pán minister má pravdu, Slovensko je iné, no nie od 15. mája 2024. Slovensko je iné, odkedy tu zaznel prvý výstrel ako odpoveď na iný názor. Slovensko je iné už od 21. februára 2018, keď nájomní vrahovia zastrelili pravdu hľadajúceho novinára a jeho nevinnú snúbenicu. Tí, čo potiahli kohútik, sú síce za mrežami, no tí, čo si kohútik kúpili, doteraz potrestaní nie sú. Aspoň nie za objednanie vraždy. Je iné aj od 12. októbra 2022, keď v Bratislave na Zámockej zahynuli dvaja mladí ľudia, lebo boli INÍ. No korene vražednej inakosti možno siahajú ešte hlbšie, kdesi do 90-tych rokov, keď štátna moc uniesla syna prezidenta Kováča a následne zavraždili Róberta Remiáša. Slovensko sa možno už tu stalo iným, lebo do dialógu vstúpili násilie a vražda. V 89. sme chceli naozaj INÉ Slovensko. Chceli sme ho demokratické, plné rôznych názorov, plné dialógu názorov. Nechceli sme štát, kde sa za iný názor unášajú a vraždia ľudia. Kým na Zámockej a v Handlovej strieľali tzv. „osamelí vlci“, za únosom prezidentovho syna a vraždou Remiáša, rovnako, ako za vraždou Kuciaka a jeho snúbenice stoja objednávateľia,

„Dnešným dňom SNS vyhlasuje politickú vojnu...“ povedal na tlačovke po streľbe na premiéra predseda SNS A. Danko. „Pýtate sa, či je Slovensko bezpečnou krajinou? – Slovensko bezpečnou krajinou je a my spravíme všetko, aby takou aj bolo. Ale od včera je Slovensko iné“, povedal minister vnútra M. Šutaj Eštok. „Je to útok na demokraciu“, zhodli sa všetci na druhý deň po pokuse o atentát. „Mám štyri deti. Dúfam, že keď vyrastú, ani jedno nezostane na Slovensku“, povedala svedkyňa streľby.

ktorí ani v jednom prípade neboli potrestaní. Prvých ochránili amnestie, druhých „nedostatok“ dôkazov. S osamelými vlkami sa dá pomerne jednoducho vysporiadať, prípadne sa so svojim činom vysporiadajú sami (samovražda strieľajúceho zo Zámockej). Pri pokuse o atentát na premiéra však sólo strelec dotknutým nevyhovuje. Robia všetko pre to, aby objednávateľov našli. Za každú cenu. Nie sú ojedinelé hlasy, že za strelcom stojí opozícia a protestné protivládne zhromaždenia, či médiá a ich nenávisť a vášne vzbudzujúce vysielanie a písanie. Na Orave dokonca poslanec Blaha naznačil až prepojenie na zaocenánsku veľmoc. A preto so všetkými treba urobiť poriadok. So všetkými, čo spochybňujú výsledky volieb. A keď takí nie sú, tak ich nájdeme.

Ale príslovia hovoria: „Kto seje vietor, žne búrku“, čo v podstate znamená: Ak niekto rozpútava nenávisť a konflikty, môže sa to obrátiť proti nemu. Na druhej strane apoštol Peter hovorí: *Kto chce milovať život... nech zdržiava jazyk od zlého... nech sa odvráti od zlého... nech hľadá pokoj a usiluje sa oň.*

Lenže apoštola Petra nepočúval nikto po Kuciakovej vražde a nepočúva ho nikto ani po pokuse o atentát na premiéra. Vietor sme siať neprestali... len nevieme, na ktorú stranu udrie búrka, keď dakto znovu potiahne kohútik... ■

KRÍŽOVKA

„Nevieš, kto je tvoj priateľ, kým sa pod tebou...“ (Eskymácke príslovie)

Autor: Peter Kailing	Osobitne, oddelene	Ostaň stáť	Rozmieľaj	Chem zn. argónu	TAJNIČKA	POMÔCKY Spa, An, Aser, Sp, Utah	Pritisne k sebe, pritúli	Vohľady	Skr. A podobne
Turek					•	Belgické kúpele Pracuj na poli			
Jednotvár- nosť, zaužívanosť					•				
Hlasuj				Výhonok, konárik O tomto	•				Stanovište, postavenie
Citoslovce radosti			Preorávaj Skratka späťu		•	Chyt!			
	Zbámy sladký nápoj	Existujete Zaviazol			•	Štefan (dom.) Biblické meno			
Polguľovitá klenba					•		Kus (skr.) Zn. kiloampéra		
Skr. oblast- ného výboru			Tropic. komár Vavríneč (dom.)		•				
54, rím.				Moja (latin.)	•			Presyp, závej piesku	Štát v USA
Tri rovnaké písmená				Severan Na, po nemecky	•		Ty (nem.) Tón "2" zvýšený		
	Zbúraj, pova! Chem. zn. hélie				•	Zámedzie Toto			
Hornatá krajina					•				
Elemír (dom.)				Účinnosť, pôsobnosť	•				

Tajnička krížovky z RELAXU Dialóg č. 5/2024

Ten, kto dlho uvažuje, kým spraví krok, prestojí celý život NA JEDNEJ NOHE

Vyriešenú tajničku krížovky z tohto čísla posielajte e-mailom alebo poštou na nižšie uvedené adresy:

svatava@swanmail.sk, DIALÓG, Sadová 28, 900 51 ZOHOR do 5. 9. 2024. Nezapudnite nechať na seba kontakt (meno, telefón, adresa).

Správneho riešiteľa všetkých úloh odmeníme reprezentačnou obrazovou publikáciou z vydavateľstva Media Svatava.

Správne odpovede z tohto čísla uverejníme v Dialógu 8-9/2024.

Stranu pripravil Peter Kailing

kreatívne čítanie

B Slovenská
biblická spoločnosť

Biblie



Pre
dievčatá



Pre
chlapcov

**Čítaj,
premýšľaj,
a vyrieš hádanky,
ktoré ti pomôžu lepšie
porozumieť Biblii.**

Viac biblií a knižných titulov nájdete na:
WWW.ESHOP.BIBLIA.SK
WWW.BIBLICKASPOLOCNOST.SK

Kontakt:
T.: +421 48 413 41 91
E.: office@biblia.sk



Kreatívne biblie pre dospelých:



Zapojte sa aj vy do tvorby Dialógu: svatava@swanmail.sk,
v diskusnom fóre na: www.dialog.cb.sk, písané na adresu redakcie.